Ч. 211 (14.754). Львів, субота 25. вересня 1937 — Oplata pocztowa uiszczona gotówką. — Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНКОМ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Полк. Коновалець у Римі?

Польська преса повідомляє: До Риму приїхав голова ОУН полк. Коновалець, який перевів розмови зі своїми прихильниками та деякими італійськими політиками, використовуючи підготову свого уповноважненого представника в Римі, Евгена Онацького. Полк. Коновалець дальше уживає литовського пашпорту.

Ґен. Міллєра схопили большевики?

Як подає Авас, французька поліція довідалась, що передучора коло 16. год. з Парижа приїхав до Гавру пароплав з 3-ма особами, в год. 19.20 він вернувся з 1 пасажиром. В год. 20. 40 совітський пароплав „Марія Улянська" несподівано відплив з Гавру до Ленінграду. Є підозріння, що це ґен. Міллер приїхав тим самоходом і відплив.

ТАЄМНІ КУЛІСИ МОСКОВСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ.

Оба ґенерали пропали серед дуже загадкових обставин.

Виявилося, що назвиська німецьких старшин, які подав у свому листі Міллер, є фікційні.

Неясна роля ґен. Скобліна, про якого була згадка в Міллеровому листі. Цей ґенерал — що підчас світової війни відзначився підчас операцій під Ґалліполі — дуже змішався, коли його запитали про ґен. Міллера та заявив, що йому нічого невідомо. Після довгої наради б. російських старшин ґен. Скоблін мав піти разом з іншими на поліцію, тимчасом він вийшов на вулицю перший і з тої хвилини слід по ньому загинув.

Цікаво, що заки б. вояки повідомили про все поліцію, дуже довго радились: засідання скликали вони, ствердивши, що ґен. Міллер пропав, на 11. годину вечором, щойно в год. 2.30 пішли на поліцію.

Ґен. Міллер, що 1918. року командував російськими білими військами на мурманському фронті, дуже зле жив з ґен. Денікіном; щойно недавно перепросився з ним при посередництві ґен. Скобліна.

Отамана Тронкозо арештували на еспанській території?

ФРАНЦІЯ ПРОТЕСТУЄ.

З еспанських національних кол подають, що отамана Тронкозо арештували вже на еспанській території; він мав від ґен. Франка інструкцію облегшити граничні взаємини. Це арештування викликало обурення в еспанських національних колах. Щоденник „Ля Дренза" також твердить, що арештування відбулось на еспанській території.

У французькому міністерстві закордонних справ відбулася конференція, на якій рішено вислати протест до ґен. Франка проти інтернування французького ґенерального консуля у Малязі. У Парижі підкреслюють, що це арештування годі уважати репресійним актом, згідним з правом народів, бо отаман Тронкозо не виступав у Франції як офіційна особа

Голяндія подвоює армію.

Голяндський уряд предложив парляментові законопроект, що передбачує продовження часу військової служби з 5 і пів на 11 місяців. Це майже подвоїть річний континґент рекрутів (з 19.500 на 32.500). Продовження військової служби збільшить військовий буджет на 12 міліонів ґульденів, збільшення платень — на 5 міліонів. Крім того уряд буде домагатись 22 міліони ґульденів на будову касарень.

Японія, Німеччина й Америка проти встрявання Ліґи Націй у китайсько-японську війну.

Японський уряд не приняв запрошення до участи в „комісії 23-ох", що в імени Ліґи Націй має розглянути японсько-китайську війну, бо „Японія противиться встряванню Ліґи в японсько-китайський конфлікт, який слід полагодити безпосередньо між обома державами".

Щоденник „Ніші-Ніші" подає, що від участи в „комісії 23-ох" відмовилась також Німеччина як „держава заприязнена з Японією", а Злучені Держави рішили не виконувати рішень комісії, бо американське поняття невтральности не погоджується з поглядом про напасника і нападеного, що його приняла Ліґа Націй.

МАРШАЛ ЧАНКАЙШЕК ВІДКЛИКУЄТЬСЯ ДО АМЕРИКИ.

Марш. Чанкайшек заявив, що бомбардування Нанкіну не зломить духа китайського народу. При тій нагоді він натякнув, що теперішнє становище Америки не відповідає справжнім намірам тої держави. Маршал висловив переконання, що американський уряд і нарід все підтримуватиме право, лад і справедливість, не забуваючи про довголітню китайсько-американську приязнь.

100,000.000 РУБЛІВ КРЕДИТУ ДЛЯ КИТАЮ.

Японська преса твердить, що СССР отворив Китаєві кредит у висоті 100 міл. рублів на закупно муніції, літаків і повзів. Рівночасно большевики вишлють до Китаю летунів та військових специялістів.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Найважніші завдання нашої внутрішньої політики.

Львів, 24. вересня 1937.

Проминають нормалізаційні гасла та минули вже два роки політичних змагань на терені нового польського сойму у Варшаві. І вже йдуть у наших сусідів міркування щодо майбутнього сойму Річипосполитої, а в нас виринають думки, чи наша парляментарна репрезентація цим разом використала парляментарну трибуну в боротьбі за право народу та що важніше — чи здобула дещо для своєї нації.

Та без огляду на те, яка буде політика у найближчій сесії польського парляменту, годі нашому громадянству вижидати і випочивати у партійницьких загонах та аж тоді ставати до національної праці, як знову прийдуть вибори, щоби простягнути руку по посольські мандати. Навпаки, нам треба негайно ставати до зединеного виконування наших найближчих завдань, щоби власною працею безнастанно витворювати **підставові вартости** суспільно-національного значіння, конечні для нашого життя.

Парляментарна політика, хочби найліпша — сьогодні вона у всякому разі тяжка і невдячна — не зробить того за нас, за громадянство, за нарід. Політика може тільки усувати перепони в нашій національній роботі та її облекшувати або обтяжувати, але вона не годна заступити самої органічної і творчої праці в масах громадянства і цілого народу. Так було давніше і воно є мабуть сьогодні, щоб **ті насущні, але зате підставові роботи** постійно виконувало само громадянство, ввесь нарід, бож цього ніхто інший за нього не зробить.

Зокрема ми потребуємо вдержувати і поширювати свою **просвіту і культуру** та мусимо туди всі одним фронтом прямувати самочинно. Як бажаємо дійти до **вищої освіти і наукизнання**, то мусимо у своїх школах їх щодня здобувати; як хочемо мати **матеріяльний добробут і господарську незалежність** у самостійному житті народу, то мусимо також **здобути** їх власною працею, зорганізовано і доцільно.

Це тим важніше в сучасних відносинах, як хочемо вдержати наш нарід на становищі **живої нації**, що є спроможна до відпорности на всякі лихоліття і до передержання тяжкого часу. Тож не можемо ні на хвилину легковажити ані забувати цих трьох основних справ: **народньої просвіти, рідної школи і національного господарства!** Бо перша з них дає свідому ду-

шу людини і моральну культуру нації; друга поглиблює знання, конечне для розвою і поступу нації; третя заспокоєнням матеріяльних потреб життя нації дає змогу здійснити першу і другу, і так вони всі три взаємно себе доповнюють.

Ці справи нашої **внутрішньої політики** є навіть важніші від голосної політики, бо без них не може бути ані угрунтованої національної свідомости ані моралі в громадянській діяльности ані незалежної і розумної політики.

Та коли парляментарна політика не все здійснює покладані на неї надії, ба навіть часто заводить, то у просвіті, науці і національному господарстві, значить — у політиці внутрішній — праця все дає овочі й користи, все витворює більше або менше і **творить цінні вартости для добра нації.**

Це значить, що тут є своя питома нива нації, і котрий нарід її занедбує, той запропащує свою долю!

Тому не можемо забувати, що в сучасних обставинах маємо собі добувати **спроможність** працювати в цих ділянках з вірою в успіх. І як ми бажаємо, щоб наш український нарід пережив тяжке лихоліття, то мусимо поставити **на сторожі життя нашої нації ті три животворні правди:** свою просвіту, свою рідну школу і свою економічну силу!

До цього неминуче треба нам зберігти наші сили та **безоглядну єдність і згоду,** щоб разом і зорганізовано працювати для добра своєї української нації і нашої спільної будучности без огляду на партії. Задля того мусимо покинути гріхи: незгоди і самолюбства, пімсти і зухвальства, бо єдність і сила нації можуть спиратися тільки **на моральній основі:** любові і жертві для своїх найближчих та для свого народу.

А нагадаймо собі ті нападисті збори останніх років: „Просвіти", „Рідної Школи" і навіть деяких наших кооператив, що не принесли нам ніякої користи, тільки втрати і сором... Всякі напади і наїзди на свої громадянські установи з приводу особистих чи партійних порахунків мусимо залишити, зате з тим більшим заваяттям і розмахом віддавати нашу працю й жертву для піднесення розвою і діяльности своїх головних установ.

Подбаймо ось про те, щоб наша **„Просвіта"** дійшла до ста тисяч членів, що платять вкладки; щоб у всіх читальнях „Просвіти" був рух життя членів, зацікавлення освітніми справами і громадянським життям; щоб філії „Просвіти" через своїх представників безкорисно виконували свої організаційно-освітні завдання; щоб твори нашої гарної письменности і часописи поширювались серед добрих платників у всіх закутинах українських земель; щоб до **„Рідної Школи"** приступали члени не тільки тоді, як захочеться робити бучу на зборах, але щоб постійно якнайбільше членів приступало до „Рідної Школи" та вплачувало свої вкладки і датки, а кружки „Рідної Школи" і батьки дітей виконували як слід свої обовязки супроти патріотичного виховування дітей і супроти „Рідної Школи"; щоб наше громадянство у відношенні до українських ремісників, купців, промисловців і всяких українських станів придержувалось дійсного гасла **„Свій до свого"** та піддержувало розвій наших кооператив усіх видів; щоб нарід масово вміщував дрібні ощадности у касах своїх установ, так, щоб угрунтовані на свому національному капіталі наші кредитові установи могли прийти з дійсною допомогою господарському життю нації. І так далі і завжди послідовно й постійно співпрацюймо, а тоді тими найближчими завданнями самі собі створимо безпечні основи до новітнього життя української нації.

Д-р Кость Левицький.

Еспанія, Китай і Туреччина

ПРОМОВЛЯЮТЬ ДО ЛІГИ НАЦІЙ.

Наради XVIII. Асамблеї.

Женева, 20. вересня 1937.

Асамблея почалась як звичайно в будинку Генеральної Ради, як запевняє женевська преса — в останнє. Найближчі загальні збори Л. Н. вже відбудуться у власній палаті. Крайня пора, на її будову витрачено до 30 міліонів добрих швайцарських франків, не числячи ріжних додаткових видатків. Зверхній вигляд церемонії, добре відомий світові, що відвідує кіна, також був як звичайний — площа повна авт, поліцаїв і руху, юрба, що цікаво придивляється зіздові диплематів, дипльомати, що поспішно висідають з авт, фотографи, що поспішають увічнити їх на плівках своїх апаратів.

Між дипльоматами добре відомі постаті Ідена, Дельбоса, Сандлера, Політіса, Велінгтона, Ку, Аґ Хана, що користає з загальних симпатій у Женеві і служить темою для численних карикатур, загально поважаний президент Швайцарії — Мотта. Поруч з ними дивний витвір хоробливої доби, сучасної політичної кризи, представник лівої частини Еспанії, Неґрін, президент Ради Ліги Націй. Ще більше відокремлюється від загального тла, численніша ніж звичайно, московська делеґація, люди непевні завтрішнього дня в придушеною нервовістю рухів. Пані Колонтай видається сестрою Літвінова, молодшою чи старшою, тяжко навіть сказати. Хтоб міг пізнати в ній авторку еротичних новель і теорій „вільного кохання" прикрашених її світлиною з давніх літ! Високі становища Суріца і Штайна більш висовують, ніж виправдують їх присутність між іншими дипльоматами... А поза тим Асамблею відкрив привітною промовою Неґрін як президент Ради Ліги. Добрим коментарем до цієї та до інших його промов може служити нота ґенерала Франка до Ліги з такими датами: „300.000 убитих на цілій червоній території, зруйнування майже всіх церков, переслідування та вбивства доконані на черницях, тортуровання вязнів у державних і таємних вязницях, напади на приватні доми і дві амбасади, замордування дипльоматів, нарушення засад найприроднішого права..."

Привітна промова Неґріна була зрештою дуже поміркована і загальна, як промова цього роду звичайно буває; він промовляв про минулу діяльність Ліги та її завдання, торкаючись еспанських справ лише посередньо, маючи очевидно на увазі, що уряд Валенсії має намір вдержати свого представника в Раді Ліги. Відтак майже одноголосно вибрали президентом Асамблеї, представника Індій, Аґа-Хана. Почесним президентом при загальних оплесках вибрано заступника Швайцарії — Мотту. Місця італійської та етіопської делеґації залишилися порожніми. Ані в мандатній комісії, ані на Асамблеї ніхто не запропонував уважати Етіопію за неіснуючу чи виключену із складу Ліги. „Ізвестія" повідомляють між іншим, що таку неофіціяльну спробу мав би зробити в мандатній комісії представник Туреччини, не беручи відповідальности за це повідомлення, але додаючи, що з огляду на сучасні італійсько-турецькі відносини та майбутні близькі відвідини ґрафа Чіяно в Анкарі, цьому можна вірити.

Першою поважною справою поставленою на денний порядок Ліги був довжелезний поклик представника Китаю до Ліги, до якого доручено обширний огляд китайсько-японського конфлікту. Китай вимагає від Ліги застосувати проти Японії 10. розділ пакту щодо непоручности території кожного із членів Ліги. 11. розділ, де сказано, що Лігу цікавить кожна війна чи лише загроза війни, яка дотикає когось з членів, і 17. щодо непорозумінь між двома державами, з яких одна належить до Ліги. Справу передано до Комітету утвореного ще в 1933 р. для вирівнання китайсько-японських суперечок, і там він буде лежати.

Дальші засідання виповнені були мало цікавими справами, як реформи Ліги, щоб надати їй універсальність та справа Палестини. У своїй промові про цю справу Іден зазначив між іншим, що вона цікавить Лігу та просив Раду ухвалити проект студій та нарад із представниками жидів і арабів. Дня 15. ц. м. зголосив представник Туреччини її кандидатуру, щоб вона надалі полишилася в Раді Ліги. Те саме зробив і представник лівої Еспанії. Для поставлення цієї кандидатури потрібна згода двох третин присутніх членів Асамблеї. Коли згоду дали, тоді приняття держави до Ради стає вже звичайною формальністю. Приняття Туреччини ані для неї самої, ані для інших держав ніякого особливого значіння не могло мати, Туреччина настоювала на ньому просто з причини престіжу. Щодо уряду Валенсії то це було питання засадниче, а саме большевицької акції Москви в Еспанії. Представникам Туреччини відповіли, що московська делеґація турецьких заходів у цьому напрямі підтримувати не буде, бо надії на приняття обох кандидатів не було. Але московсько-турецьких відносин це не поліпшило. Сучасна сесія Асамблеї перейде може до історії як зворотний пункт у московсько-турецьких відносинах. За лайкою совітських офіціозів на адресу турецької преси, прийшло до поважного поріжнення в Ніоні, де турки не виявили ніякого бажання бачити совітську фльоту на Середземному Морі. Це поріжнення поглибилось тепер у Женеві.

Яке значіння мав би вибір Еспанії до Ради, доказують виразно жадання Неґріна спрямовані в його промові до Ліги Націй, а саме визнати Німеччину та Італію напасниками та розглянути заходи проти цього нападу, визнати право Еспанії вільно набувати зброю та все, що вона вважає потрібним для війни, відкликати не-еспанських комбатантів, розтягти на Еспанію заходи забезпечення на Середземному Морі та приняти її участь в обороні плавби. Наскільки ці жадання еспанських большевиків були фантастичні, міг побачити Неґрін уже з промови Дельбоса, який забрав слово негайно після нього і говорив про засоби втримання миру в Европі, але зовсім не про те, щоб підтримати „республіканську" Еспанію. Але остаточний удар еспанські большевики у Женеві дістали на понеділковім засіданні Асамблеї, коли Еспанія замість потрібних для вибору до Ради двох третин — 32 голосів, дістала лише 23 на 50 важних, отже навіть менше половини. Промова Ідена після голосування близька в засаді до промови Дельбоса була наскрізь примирна і не полишала большевикам ніякої надії на зміну в дотеперішній політиці неінтервенції Англії.

М. Данько.

З польської преси.

„1648-1937".

Після недавньої статті Олександра Бохенського у „Політиці", яку ми своєчасно зреферували та яка викликала фурію „ІКЦ", маємо рідку у польській публіцистиці чергову відважну та розумну статтю у „Мислі Польскій". Автор — В. Бончковський — розвиває далі свою думку, висловлену вже на сторінках „Бюлетину Польсько-Українського", що „йдемо до нової Хмельниччини". Він переводить паралелі поміж „двома датами": роком 1648 (початок Хмельниччини) та роком 1937 (кінець „нормалізації" і нове велике загострення польсько-українських взаємин). Стаття замітна і змістом і формою. Цитуючи голоси польських істориків, автор дає понурий образ відносин у Польщі XVII століття, коли легкодушність і шляхетська фанфаронада та нетерпимість у національній політиці йшла в парі зі зростом хмар над польським державним організмом. Вся тенденція статті — перестерігти земляків перед повторюванням історичних помилок, які вже раз пімстились утратою державної самостійности Польщі. Пригадка, що й тоді, у XVII ст., діячі типу Оссолінського були у меншості та не мали вирішного впливу на хід подій, — набірає на тлі всієї статті своєрідної актуальности.

„Один із найживіших польських молодих інтелектів висловив думку, що треба виемігрувати з Польщі, щоб видавати часопис, який був би незалежним алярмовим дзвоном, який вказував би на нещастя, що грозить Польщі... ...А. Міцкевич казав: „Славяни, ми любимо ідиллі". Загляньмо до Фредрівських „Поговірок буденної мови": „Котрі поляки ганять Польщу, ті найскорше її погублять. Хто що ганить, той того не любить, а чого не любить, за те не дбає".

Найбільш піррова перемога найде в Польщі величезне признання, невдача й найслушнішої і найкращої справи може погребати її на цілий ряд поколінь..."

Автор пригадав, як лаяли Пілсудського перед його виправою на Київ, і як ті самі поляки славили його, коли прийшла вістка про здобуття Києва. Демагогія та плоскість політичної думки — це, на думку автора, прикметні риси польського громадянства. Далі цитує автор цілу низку історичних фактичних подробиць, як явні прояви безпардонної шляхетчини йшли рівнобіжно з невидними для ока проявами монтування ворожого Польщі табору, зложеного з найріжнороднійших чинників, які вкінці довели до розподілів Польщі. Пригадує, що тоді, у XVII ст., Польща була ще остільки в кориснішій ситуації, бо мала за собою світове жидівство, те, яке сьогодні мобілізується проти Польщі.

Є ще одна аналогія, може найстрашніша між 1648 та 1937 роком. Упадок політичної культури в краю. Ось кілька прикладів: На совітськім пограниччі, підчас селянських заворушень, розкидали з аеропланів летючки, що накликували польських хлопів до бо-

ротьби з т. зв. українськими фашистами. По-
вторяємо: на прикордонній смузі з Совіта-
ми. Ось цитата з передової статті „Мисьлі
Народової" (5. IX. ц. р.) про православне на-
селення Волині, що його „веде клир нешкід-
ливої вже нині російської меншини, льояль-
ної, яка ненавидить Совіти та українізм...
„Такі дурниці пишеться після голосної зая-
ви Денікіна про кількаміліонову меншину
росіян у Польщі та після навороту цілої ро-
сійської еміграції на державний фільосові-
тизм... Ось цитата з репрезентаційної поз-
нанської „Культури": „...одну третину поль-
ського населення творять племена: русини,
білорусини, українці, лемки, гуцули, бойки
(зі статті Й. Бандровського 29. VIII).

Подаємо приклади головно зі сходу
Польщі. Робимо це свідомо. Тамошній стан
річей рішає про стан річей у цілій Польщі.
Там маємо джерела всіх розкладових про-
цесів у Польщі...

...Про наш олімпійський спокій супроти
найгрізніших і пекучих проблем і про наше
повне неопанування себе у випадках, коли
тріскають віддавна наболілі чираки, — ка-
жуть всі чужинці, які глядять на польське
політичне життя...

Автор далі дає образ занепаду нинішньої
польської культури та стверджує „генеральну
декомпозицію, в обличчі кривавої композиції на
сході і заході. Мусить бути у Москві і в Берлі-
ні — у нас як хто хоче..."

Автор доходить до висновку, що перед
Польщею перспектива: або велич або упадок.
„І одно і друге на велику мірку. Велич на мірку
імперії Ягайлонів та упадок на мірку розподі-
лів".

ПРИСУД НА ТЕРОРИСТІВ.

Французький суд засудив на 3 роки вязниці італійця Кантелія (Ґарделльо), зловленого 31. травня ц. р. у хвилині, коли він підкладав бомбу в залізничому тунелю в Сербере. Двох його спільників засудили позаочно на 5 років вязниці.

ЗА ОКЕАНОМ.

V. КОНГРЕС ЛІГИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ.

Клівленд (Огайо), 8. IX. 1937.

Понад чотириста української молоді, що прибула з ріжних міст і ріжних кінців Америки (почавши від Льос Енджелес, скінчивши на Бостоні) і зареєструвала себе учасниками на V. Конгресі Ліги Української Молоді Північної Америки, виявило, що ми вже маємо в Америці поважні ряди активних і свідомих українських молодечих сил. Виявилося це при спортових змаганнях, що відбулися в суботу рано, 4. вересня, у змаганнях молодечих хорів у радіовій програмі, як теж у виступах на „Грейт Лейкс Експозишен", в українській виставі мод, далі у нарадах над проблемами загально-української натури і проблемами української молоді в Америці.

Наради зачалися в суботу пополудні в готелі „Алертон" привітом Гаролда Г. Бертона, посадника міста, що згадав за ту молодь, що колись полягла в бою над поблизьким озером Ірі та живе в памяті всіх тих, котрих не лякає ніяка небезпека й котрі готові працювати та боротися за ідеали. Бо тільки такий є дійсно молодий, не зважаючи на те, скільки йому років. Наради конгресу вів Степан Шумейко, секретарювали Цецилія Хавлюк і Марія Кос.

ОЖИВЛЕНА ДИСКУСІЯ.

Доброю стороною конгресу було безперечно те, що молодь мала нагоду свобідно висказувати свої думки і з цієї свободи вона дійсно широко користала. Адв. Іван Панчук, уступаючий предсідник Ліги, виголосив виклад про український націоналістичний рух і його вплив на молодь. Він добачував у цім русі впливи фашистівські і націстичні. На його думку Організація Державного Відродження України (ОДВУ) є фашистівською організацією. І в часописі „Свобода" та в „Обєднанні" є теж слідні впливи гітлерівські і мусолінські. А це є загрозою для розвою української молоді. Підчас дискусії над цим відчитом покликано відпоручника ОДВУ, Евгена Ляховича, для вияснення ідеольогії українських націоналістів. Покликаний подавав аргументи на доказ, що український націоналізм не має нічого спільного з націзмом чи фашизмом. Пізніше, при іншій нагоді, коли покликано до слова д-ра Л. Мишугу, він представляв політичний світогляд часопису „Свобода" в такий спосіб, що він опертий на таких демократичних ідеалах, які заставляють людину менше говорити за демократію, але зате вимагають виказувати свій демократизм у чині, в посвяті для здійснення тих ідеалів та в боротьбі за них. Правдивими виразниками правдивих демократичних ідеалів є для „Свободи" ті, що вміють працювати за ті ідеали боротись, а в потребі гинути. При ухвалюванні резолюцій адв. Панчук пояснював свій виклад. Конгрес Ліги рішив, що висказані ним погляди не є поглядами Ліги Української Молоді Північної Америки. Степан Шумейко мав реферат на тему публікацій для нашої молоді українською мовою, виказуючи труднощі таких публікацій, як теж вимагаючи від молоді не тільки моральної, але й матеріяльної допомоги у формі передплати. Іван Романишин говорив про потребу видавання окремого молодечого журналу заходами Ліги. Підчас дискусії запрошено присутнього на салі гостя, предсідника У. Н. Союзу М. Мурашка, щоб подав інформації про кошти такого молодечого видавництва, що він виконав. Попрошено до слова ред. Марію Гамбаль, яка теж висказувала свої завваги про молодечі видавництва та про їхню ідеольогію. Марія Сарабук викликала велике зацікавлення своїм відчитом про працю у молодечих клюбах, про що подала цікавий звіт іще й Марійка Боднар. Живу дискусію ведено теж над відчитом Івана Мукла про спорт як обєднальний чинник. Над усіми згаданими відчитами дискутували десятки з наймолодшої ґенерації молоді й зі старшої, до якої можнаб зачислити адв. Михайла Пізнака, адв. Степана Ярему, проф. Королишина й ін.

ПРИВІТИ.

На Конгрес Ліги наспіли ріжні привітні телеграми і письма. Устні привіти зложили: М. Мурашко від У. Н. Союзу, Т. Миник від У. Робітничого Союзу, В. Душник від Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС), адв. Р. Смук від Товариства Українських Професіоналістів.

ПОПИСИ МОЛОДЕЧИХ ХОРІВ І НАЦ. ТАНКІВ.

Атракцією Конгресу були пописи українського молодечого хору з Ню Йорку й околиці, що виступив під проводом Степана Марусевича, й дітройтського молодечого хору, що співав під проводом Ольги Блажовської. Обидва хори були доволі численні й виступили в українських

Л. ЧОЛГАН. 3

Літнищеві Ліноші.

ПЕРША НІЧ У ГОРАХ.

Та дістатись до гір не так легко. Щойно другого дня під вечір приїзджаємо коломийською „льокалькою" до Делятина й тут довідуєшся, що найближчий поїзд „угору" йде аж за 3 години. Гарна робота!

Якийсь запальний турист іде оглядати місто й тягне тебе. Та ти резиґнуєш з цього і нудишся в ждальні, оглядаючи по її стінах нецікаві псевдогуцульські орнаменти. З нудьги хочеться написати модерні вірші без ритму і рим.

На щастя зустрічаєш товариша гуцула, що через туристичні нахили мусів попрощатися з теольоґією. Має він усе гумор та фантазію і ви починаєте разом укладати плян „літнищевої компанії".

Хоча „затягнулось" і гори виглядають пілозріло, не звертаєш на це уваги. Як ідемо у гори, погода мусить бути!

Ось ще трохи й заблистять вікна широких „пульманів". Дора, Яремче, Ямне. Перша ніч у горах! Витайте старі знайомі й нові незнайомі! Прут, що шумить безупину і скаче свавільно з каменя на камінь; горді верхи, що в місячнім сяйві скидаються на чарівні, шкляні замки; кохане Ямне, що вечором усміхається світлами своїх хиж і несвоїх пансіонів! Витайте й будьте певні, що цієї ночі серед вас я не зможу спати. Сяду денебудь на узбіччі і впиватись буду чудовими пахощами смерек, слухатиму музики Пруту. Нічної серенади гір... Або піду ще дальше, вгору. Аж до Довбушевих Комор. Шукати скарбів, яких ще ніхто не знайшов... Чи не геніяльна думка?

— — — — — — — —

Справді першої ночі в горах я довго не міг заплющити повік; дощ лив як з цебра і я кляв „на чім світ стоїть".

ЯМНЕ 1937.

Та дощ у горах не таке велике лихо. Води стечуть, сонце пригріє — і аж любо.

Неділя. Ідеш привитатись із доброю знайомою — старою, стилевою церковцею. Поважні ґезди в писаних киптарях стали вінком перед „царськими вратами". Посередині війт у червоних штанах хрест тримає. Знайомий учитель читає Апостола. Помічаєш, що літників у церкві більше, ніж гуцулів. І попід церквою стоять. Чимало вже і світливців із оклепаним „цик-цик". Ловлять цікаві типи, хоча найцікавішими типами є саме вони. Знайомі здоровкаються зі знайомими. Незнайомі пізнаються і стають скоро „старими знайомими". На літнищі найлекше сприятелюватись, а вже одні тягнуть на пляжу, другі замовляють на дансінґ.

Та ти покищо не вибираєш ні одне, ні друге. Найперше треба привітатись з Ямним. На жаль Ямне щороку більше уподібнюється до Яремча. Ріжнородні крамнички, інтернаціональні пансіони з крикливими гістьми, авта, що разураз шугають попід носом і лишають хмари пороху. Ідеш на пошту, куди сходиться чимало людей. Як хто хоче посміятись, знайде собі тут легко предмет веселощів, комуж сіла на ніс муха, може комунебудь стати на пагітку і ще здорово вилаятись.

Чим вище — атмосфера чистіша. Тихо шумлять смереки. Запрошують сісти на якійсь полянці і подихати свіжим, гірським повітрям. Денеде чорніє ґрунт, хижа, ворини.

Прямуєш лісом у сторону гігантських каменоломів. Пахне живицею. Здається, що це вчора проходив ти сюдою. І кожний камінь глядить на тебе синіми очима.

— Це тобі лиш так здається — сміється якийсь злобний. — Тих синіх очей тепер немає...

— Ще прийдуть. — відповідаєш переконливо й шукаєш того каменя-свідка, що чув, як сині очі обіцяли прийти. Немає його.

„Сентиментальщина" — махаєш рукою і пробуєш скінчити з оцим настроєм. Сідаєш на якийсь камінь і хочеш слухати, що ліс говорить

А ліс мовчить і дивиться прижмуреними синіми очима...

ДВІ МАКОВИЦІ.

Ямне лежить у ямі, між трьома більшими
верхами: Явірником, Свинянкою і Маковицею.
Найменший, зате найпопулярніший із них —
Маковиця. Хто не був на Маковиці, цей і маків-
ника не варт.

Отже лізуть від ранку ріжні експедиції з
наплечниками і без, серед святошної туристич-
ної мовчанки і зовсім нетуристичним галасом
в убранні й без (спортові штанці на всякий ви-
падок треба мати). Щодо національного об-
личчя тих „альпіністичних" експедицій, то ви-
стане сказати, що орієнтаційні знаки на Мако-
вицю в біло-синіх барвах.

Подорозі треба пройти мимо ще одної Ма-
ковиці. Покрита вона не травою, а червоною
черепицею. Замість пільних коників та кома-
шок скачуть і лазять по ній всякі літнищеві му-
хи, що не дають спокою директорові цієї оселі
та — собі взаїмно.

Але як хто мешкає в „Маковиці", то пощо
так дуже спішитись на Маковицю? Аж коли
молода гуцулка, що носить щоранку молоко з
маковицької полонини до Яремча, спитає лука-
во: „А ви чьому не прийдете коли на Маковин-
цю?" — рішаєш, що на верхах можуть рости
кращі твори природи, як у пансіонах і в тебе
прокидається туристична жилка.

строях та з гарною програмою. Підчас їх співу у радіо передано короткі змістовні інформації про український нарід. Виступали вони теж і на клівлендській виставі, де їх слухали тисячі. До пісень додавано пояснення англійською мовою. Хоч оба хори співали добре, то першенство здобув нюйорський хор, згідно з осудом судді Глена Р. Монтґомері, голови музичного департаменту при клівлендській Виховній Раді.

Разом з хорами виступали на виставі й українські танцюристи з Клівленду під проводом Степана Германа, здобуваючи оплески.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ НОШІ.

Новиною, яка викликала широке зацікавлення серед чужинецької публики, була вистава української ноші, яку влаштовано заходами д-ра і п-і Вахно з Торонта (Канада). Виступали українські дівчата з Торонта в ріжних селянських строях з ріжних околиць України. На сцену виходили по дві модельки, з яких одна представляла дійсний селянський стрій, друга такий стрій у модерному пристосуванні для щоденного чи балевого вжитку. Все це відбувалося при гарнім освітленні та при акомпаніяменті української музики, з відповідними поясненнями п-і Вахно. Кожний показ ноші приймали присутні горячими оплесками. Найбільше оплескували стрій полтавський і гуцульський.

ТОВАРИСЬКІ ЗАБАВИ.

Конгрес використано теж для затіснення знайомств між присутньою на нім молоддю. В тій цілі влаштовано спільний обід, забаву в Українськім Народнім Домі, як теж по конгресі спільну вечерю в готелі з промовами, музикою і танцями, на якій був посадник міста і понад 400 гостей.

НОВИЙ УРЯД ЛІГИ.

В понеділок пополудні закінчено наради Конгресу діловими звітами уступаючого уряду і вибором нового, до якого війшли: Іван Романишин, голова; Марія Сарабун і Степан Добридень, заступники голови; Іван Косбин і Милред Зин, секретарі; Петро Захарчук, касієр; Іван Іванчук, фін. секретар; лава дорадників: Степан Шумейко, Анастазія Олеськів, Степан Ярема, Петро Дутчак та Іван Панчук. Конгрес закінчено означенням міста Пітсбургу місцем Конгресу Ліги в 1938. р. та ухваленням резолюцій і відспіванням українського національного гимну.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Масарикова бібліотека.

Т. Г. Масарик ще з дитячих років любив, як висловився сам у своїй автобіографії, порпатися в книжки. (Див. книжку К. Чапка: „Розмови з Т. Г. Масариком". Т. І.). З тої самої автобіографії дізнаємося, яке велике горе переживав Масарик підчас свого учення — за хлопячих років — у віденського шлюсаря: один зпоміж учнів того шлюсаря украв у Масарика його власні книжки. Залишившись без своїх улюблених книжок, особливо без атлясу, Масарик так засумував, що незабаром утік з Відня додому на Словаччину.

Любов до книжки Т. Масарик беріг до кінця свого життя. Як свідчить бібліотекар приватної бібліотеки Т. Масарика д-р Оскар Одстрчіл, одного разу Масарик напів-поважно, напів-жартовливо сказав, що найбільше радіє з свого уряду президента Чехословацької Республики тому, що може купувати книжки, скільки хоче. (Див. статтю д-ра О. Одстрчіля: „Т. Г. Масарик як читач" у чеському журналі „Масарикув лід", ч. 5, 1937. р.).

Масарикова бібліотека в березні 1937 р. мала 108 тисяч томів. Більша частина тих книжок знаходиться у президентській палаті на празькім Граді, частина — в замку у Лянах, де Масарик перебував в останніх роках.

Масарикову бібліотеку скатальоґовано за системою, що її встановив сам Масарик на основі своєї клясифікації наук*). Бібліотека має к. 400 відділів та підвідділів. Найбільшим відділом у Масариковій бібліотеці є відділ релиґії, потім іде російський відділ.

Т. Масарик увесь час поповнював свою бібліотеку. Будучи президентом, Масарик щотижня переглядав цілі купи нових книжок у ріжних мовах, щоб вибрати з них потрібні для своєї бібліотеки. І цей перегляд книжок Масарик робив, за свідоцтвом д-ра О. Одстрчіля, з такою любовю, з якою заводив знайомства з новими людьми.

Всі книжки, які пройшли через руки Т. Масарика, повні його нотаток, бо завжди він читав книжки з олівцем у руках. Важливі місця в книжці звичайно підкреслював; кожне поняття уводив у рямці та сполучував лінією з іншими поняттями; деякі витяги з книжки переписував на титульну сторінку; туди-ж вписував ріжні додатки бібліографічного характеру. Якщо нотаток було багато, то Масарик вклеював декілька сторінок чистого паперу. Про свої нотатки у книжках Т. Масарик якось висловився, що вони є кращим джерелом для пізнання його світогляду, ніж ціла низка грубих книжок про нього.

Т. Масарик ще за свого життя подбав про збереження своєї бібліотеки як цілости та надання їй публичного характеру. А саме 23. липня 1932. р. Масарик окремою грамотою записав свою бібліотеку, свій архів та музей, що складається зі збірки привітних адрес, почесних дипльомів, дарунків з нагоди його ювилеїв і т. п., спеціяльному Інститутові ім. Т. Масарика та забезпечив його грошевим фондом.

Кураторія того Інституту, на чолі якої стоїть президент Е. Бенеш, уже визначила місце для будови Інституту. За пляном, що його виготовили архітекти проф. Ґочар та д-р Б. Козак, вартість будови Інституту разом з його внутрішнім урядженням сягає суми к. 5 міл. кч. (Див. статтю д-ра О. Одстрчіля: „Майбутність бібліотеки Президента-Освободителя" в чеському журналі „Масарикув лід", ч. 25, 1936 р.).

Інститут ім. Т. Г. Масарика має своїм завданням продовжувати наукову працю його основника. Масарикова бібліотека й архів будуть доступні для всіх наукових працівників без огляду на їх академічний титул. Книжки та матеріяли з бібліотеки й архіву Інституту будуть до послуг наукових працівників лише в будинку Інституту.

Кураторія має намір пристосувати відкриття Інституту до свята 20-ліття Чехословацької Республики (28. жовтня 1938 р.). Але може зайти таке, що до того часу ще не буде закінчена будова Інституту ім. Т. Г. Масарика.

Ст. Сірополко.

*) Первісну свою клясифікацію наук Масарик подав у своїй відомій праці „Конкретна льоґіка", що вже давно стала бібліографічною рідкістю. Від осени 1925 р. Масарик займався підготовленням нового видання „Конкретної льоґіки", де мав намір викласти свій фільософічний світогляд у систематичній цілості.

З жіночим товариством тому добре йти на прогульку, що тоді можна вдавати сміливця, дряпатись попереду (зн. на гору) і дивитися спочутливо на гарний пол: „де вам до туристики!" Маковиця нічого страшного — можна жінок пустити вперед, а потім дігнати.

Широкий, прегарний плай. Струнчасті ряди високих смерек з одного й другого боку. А осьтам, у глибокій дебрі, кудою навесну женуть певно бистрі води, лежать два зломані бурею потужні дерева. Якась невисловленна краса бє від цієї картини.

За лісом пнуться угору полонини. „Промисловий" гуцул стягає від особи по 10 сот. Буцімто за толочення трави. Вище підбігають обдерті, напівголі дітиська і просять „пару гроше". Вони навмисне так убрались, щоб викликувати спочуття. Під самою горою найбільша „атракція": старий гуцул дує в бляшану ґрембіту. Розуміється — незадурно. Побіч „продає зуби" гарненька русявка. А на самім верху гуцули поставили будку з содовою водою, овочами, молоком. І цінять як за рідну маму. А кажуть, що ми мало купецький народ!

Оттак задивившись на всякі атракції, поганіша частина прогульки залишилась зовсім і верх добула струнка „плятинова бльондинка". Не лишалось нічого іншого, як зробити для переможниці велику китицю з — будяків (з-вздрісти!) а лисий ґінекольоґ вручив їй ще ґудзичок від спідниччи, що вона його сама запальчива туристка згубила подорозі.

Інжинір показує гранатове пасмо Чорногори, а осьтам гострий верх Добошанки, а там... малий Ромчик бігає і обдаровує кожного чоколядою. А „плятинова бльондинка" взяла руч-об-руч кучерявого хлопця. Ходять від одної копиці сіна до другої і — нюхають. Пахощі верховинного сіна переливаються неменшими нюансами, ніж дорогі перфуми.

І коли знехотя кинеш оком униз і побачиш, як там якась пара забула про цілий світ і застигла в поцілунку, тебе огортає не будьякий настрій, а радощі життя!...

У нинішніх часах це на вагу золота.

S. O. S.

Доля буває химерна й часто завдає удар тоді, коли людина найменше цього сподіється.

Над Ямним гарний липневий ранок. Вікна настіж, сонце заглядає крізь них:

— Агей, сплюхи! Досить вилежуватись! Простягаєшся як довгий під покривалом і гоп! — рвучким скоком з ліжка. Дивись — Івась уже встав!

Твій „співльокатор" заглядає крізь двері з характеристичною, невиразною усмішкою:

— Кава вже зовсім вистигла. Не йдеш на ріку?

— Хіба пізніше. Маю написати листа, піти на почту...

— Я зараз іду. На „Гуцульську пляжу". Там, де так глибоко, чудово плавати. Я вже там учора купався.

— То до побачення — покидаєш його у дверях і преш над струмок робити „ранішню туалету".

Сонце підіймається щораз вище і щораз щедріше розсіває свої гарячі промені. „Гарний день" думаєш, відірвавши зір від листового паперу. Нахиляєшся знову над столиком і починаєш писати.

Нараз удолині якісь крики. Вихиляєшся крізь вікно.

— Слухайте, Івась утопився! Біжіть скоро!!

— Що?!

Стежка, перелаз, дорога, пошта... Біжиш чимскоріше над Прут, а в голові бється безнастанно думка:

— Якже це? Як це сталось?

Збігаєш стрімкою стежкою до Пруту. Якісь обличчя; одні перейняті нещастям, другі цікаві на „сензацію" перескакуєш каміння: де він?

Лежить на тінистому камені. Чотири товариші без упину роблять йому штучне віддихання. Ось лікар похилився: щось впорскує. Рятункова акція не вгаває. Обличчя потопельника синє аж фіолетне. Крізь розкриті очі тупо дивиться смерть.

— Раз, два, три... Раз, два, три — вибиває лікар темпо штучного віддихання.

Підходиш до другого лікаря:

— Є надія на рятунок?

— Невелика. Бачите над оком рану? Мусів ще вдаритись до скали під водою. Усе залежить від серця.

А зелена вода зрадливого Пруту летить нестримно згори і білогривими хвилями бється об скали. Шумить грізно і дико. Священник став над водою і шепоче молитву. А темна глибінь мовчить.

Зміняєш свого товариша і сам схиляєшся над холодним тілом. Береш руку і знов рівномірне: раз, два..., раз, два...

Та стихія не віддала жертви. Не відратували.

Жінки хитають головами й розказують собі, якто „покійник дивився в воду, дивився, а потім встав і вона його потягнула..."

Журналіст, що не надіявся і на літнищі мати роботу, пише вже „вічним пером" на листівці: „Трагічний випадок у Ямнім. 6-го липня..."

Сьогодні шостого, а завтра сьомого. Свято Івана. Його іменини. І коли під трупарнею стрічаєш щирого, вражливого на чуже нещастя доктора фільософії, що показує тобі картку з тихим тремтінням голосу: „Дивіть, передав почтар. Дістав Івась від дівчини іменинові бажання"... — тебе огортає дивно трагічне почування.

Докторова дружина стирає сльозу зпід ока

(Далі буде).

Музична сторінка.

30-ліття смерти Ґріґа.

4-го вересня ц. р. минуло 30 літ від смерти Едварда Ґріґа, композитора, що й досі репрезентує норвеську творчість і якого твори стали популярні в цілому культурному світі. Уроджений у Берген, звернув він на себе увагу передового музики своєї батьківщини Оле Буля і за його намовою виїхав на музичні студії до консерваторії у Ляйпціґу. Тут користав з лекцій фортепіяну у Пледія і Мошелеса, композиції у Гартмана і Райнеке. Повернувшись у Скандинавію почав захоплюватися народньою музикою і під її впливом находить свій власний творчий стиль, який стає основою дальшого розвитку цілої скандинавської, зокрема норвеської музики. Для цього розвитку причинилася побіч творчої праці Ґріґа, у рівній мірі його організаторська та виконавча. Він основує та організує музичні товариства і симфонічні орхестри, сам диригує, грає і т. і. Коли його імя як композитора стає відоме у цілій Европі, його запрошують до всіх метрополій, де він з величезним успіхом виступає як виконавець — пііяніст і диригент своїх власних творів.

Із творів Ґріґа популярних і скрізь поширених, найбільш відомі його „Ліричні песи" (у численних зшитках), „Соната", „Баляда" і концерт для фортепіяну, скрипкові сонати, пісні (зпоміж яких „Люблю тебе" була свого часу справжнім козирем), хори та врешті, бодай найпопулярніший його твір: музика до Ібсенівського „Пер Ґінта", де Ґріґ сотворив низку настроєвих і кожному зрозумілих картин („Танок Анітри", „Смерть Ази", „Пісня Сольвейґи" і ін). Музика Ґріґа у порівнянні з музикою сучасних йому таких самих виразників національних течій, якими були у чехів Сметана, у москалів Римський-Корсаков та Мусорґський, назагал тратить чимало: їй брак тої глибини, яку бачимо в деяких творах тих композиторів, як і самому Ґріґові бракувало тої ширини таланту та й всебічности творчого знання, яка характеризує Сметану чи Мусорґського. Але хоча про значіння Ґріґа, чи про його вплив на хід подій у загальній світовій творчости не можна говорити, то все таки його значіння для рідної культури ще й досі неперевищене.

ант. руд.

Нова опера Масканія.

Коли в р. 1890-ім, на конкурсі на оперу в одній дії, розписанім мілянським видавцем Едвардом Сонцоніо, дістав першу нагороду 27-літній Петро Маскані за оперу „Сільська честь" („Кавалерія рустікана"), він міг надіятися, що тріюмфальний успіх, який його опера мала незабаром на всіх сценах світа, це тільки початок, тільки вступ до дальших, таких самих, а може й більших успіхів і тріюмфів. Та ані його власні надії, ані надії, які покладав на нього ввесь „оперовий" світ, не сповнились: ніодин з його пізніших оперових творів не зазнав навіть у найменшій мірі цього успіху, як „Сільська честь". Масканія „Богема" провалилася, коли появилася опера Пучінія під цим самим наголовком; його „Заза" та „Іріс" мало відомі поза границями Італії. Такі його опери як „Чатертон", „Молодість Фіґара" чи замовлена Вільгельмом II. „Роланд з Берліна", зникли з театральних афіш скоро по премієрах... Написана в останніх роках опера „Нерон", здобула великий успіх, покищо тільки в Італії; в решті культурного світа назвище Масканія все ще відоме тільки завдяки одному його творові — „Сільській чести".

Та ось приходить вістка, що сьогодні вже 74-літній композитор закінчує власне нову оперу; оперу, яка на його думку, повинна стати неменшою сензацією, як нею стала свого часу „Кавалерія". Ця нова опера написана на лібретто Ґісальбертія, називатиметься „Чорні й білі". Маскані трапив зовсім випадково на це лібретто: підчас побуту в Ціріху, куди приїхав диригувати концертом, він зустрівся з Ґісальбертім. В балачці показалося, що Маскані не взявся після „Нерона" до нової праці тому, що не міг найти відповідного лібретта; Ґісальберті знову, написавши лібретто, шукав композитора, який ним поцікавився би. Маскані так захопився змістом, що негайно приступив до праці над оперою і незабаром вона буде вже готова. „Чорні й білі" це історія двох братів, Ваноццо та Донето, котрі проводять двома ворожими партіями у своїй батьківщині. Поміж ними — траґічна поява дівчини Джіневри, котра гине наслідком ворожнечі обох братів. Врешті четверта головна особа опери, мати обох героїв — тип справжньої патріотки, що персоніфікує ідею сильної, обєднаної батьківщини.

Маскані працює над оперою по своїй давній звичці: він проходжується пізно вночі семітними вулицями, деклямуючи вірші лібретта. Ця деклямація піддає йому музичні, головно мельодійні ідеї, які ступнево укладаються в цілі фрази та уступи. Вернувшись додому, він так точно памятає усе передумане, що сівши при бюрку, він пише все скомпоноване підчас проходу, немов би з чогось відписував... Цікаво, чи надії славного маестра сповняться і чи „Чорні й білі" таксамо розславлять 74-літнього Масканія, як колись „Кавалерія рустікана" розславила 27-літнього?!

Музична хроніка.

У НАС.

Товариство „Просвіта" у Львові (Централя) замовила у звязку з ювилеєм 70-ліття свого істнування, яке, як відомо, святкуватимуть у 1938 р., у наших композиторів низку творів для просвітянських хорів і для дутих орхестр і починає друкувати ці твори вже цього місяця.

•

Управителем філії Муз. Інституту ім. Лисенка в Перемишлі став, на місці д-ра В. Витвицького, що відійшов добровільно, д-р Евген Цеґельський. Цьому молодому музиці, який вернувся по закінченню музичних студій в Праві (поруч з музикольоґічними студіями на університеті, він скінчив праську консерваторію як скрипак) починає вперше поважну музичну діяльність у краю, треба побажати якнайкращих успіхів на новому становищі

•

Довідуємося, що організацію музичних справ (дуті орхестри та хори) серед своїх численних провінціональних філій задумує Лугове Товариство („Великий Луг") у Львові.

•

На Совітській Україні вийшла у Держ. Видавництві „Мистецтво" серія сольоспівів п. н. „Українська народня пісня". Між ними находимо пісні оброблені Ревуцьким, Лятошинським, Косенком, Борисовом, Тіцом, Смекаліном і Богуславським.

•

Пилип Козицький, відомий український композитор у Києві, написав — як довідуємося з анонсів нових совітських музичних видань — оперу „Невідомі солдати". Досі не дійшли до нас чутки про виставу цієї опери.

У СВІТІ

З величезним мистецьким успіхом пройшов цьогорічний театрально-музичний фестіваль у Зальцбурґу. Йогоцентральною постаттю був Артуро Тосканіні, найвизначніший диригент світа, під якого проводом пройшло декілька опер (м. і. Бетговена „Фіделіо" і Моцарта „Чарівна флейта") і концертів. Побіч нього виступали — із диригентів світової слави — Бруно Вальтер (Ґлюка „Орфей" і Моцарта „Дон Джіованні" і „Фіґарове весілля"), Ганс Кнаперцбуш (донедавна головний диригент опери в Мінхені) та Вільгельм Фуртвенґлер (IX. Симфонія Бетговена).

•

Артуро Тосканіні, який діставав за кожний виступ у Зальцбурзі 2500 долярів, зрікся гонорару за свій останній виступ для необхідних направок в будівлі зальцбурського театру.

•

Часописи повідомляють про інцидент поміж двома корифеями зальцбурґського фестівалю: диригентами Тосканіні і Фуртвенґлером. Підчас гутірки в каварні, коли розмова зійшла на актуальні музичні теми, Фуртвенґлер (до речі: найвизначніший німецький диригент, відзначений Гітлером усякими почестями) боронив думку, що музика в теперішній Німеччині мусить і може розвиватися тільки під гаслами національно-соціялістичної партії і політики і тільки під її покровом. Тосканіні, ворог усякої „політики" в музиці взагалі, а гітлерівського режіму зокрема, виведений з рівноваги, сказав Фуртвенґлерові, що цей повинен — при своїх поглядах — обмежити свою діяльність тільки до Байройту, себто до Німеччини і не псувати висловлюванням подібних своїх поглядів атмосфери Зальцбурґа, де плекають свобідну, чисту, аполітичну і понадпартійну музику...

Інцидент між цими двома передовими диригентами світа ще не закінчений.

•

Ріхард Штравс закінчив нову оперу п. н. „День миру". Лібретто до неї написав відомий віденський театрольоґ Ґреґор. Премієра відбудеться у Мінхені під проводом Клеменса Кравса. Досі усі премієри Штравсівських опер — починаючи від „Сальоме" на початку нашого століття йшли у Дрездені.

•

Передовий модерний німецький композитор Павль Гіндеміт, якого творчість викликала перед двома роками цілу бурю в німецькій пресі — мовляв, вона не відповідає ідеалам націонал-соціялістичної партії — покинув Німеччину. Його запросив турецький уряд організувати й вести клясу композиції в держ. консерваторії в Анкарі

Танечниця, яка перша зрозуміла вагу музики для танку.

Була нею Ісадора Дункан, американка ірляндського походження, яка згинула траґічною смертю якраз перед десяти роками (14. вересня 1927). Вона перша відкрила своїм „новим" танком тогочасному культурному світові (було це наприкінці м. ст.) все це бездоріжжя, на яке зійшов танок і балет за останне півтора століття. Тоді царював шабльон і бездушність і все танкове мистецтво зводилося виключно до механічно вивчених, трафаретних балетових поз і якнайбільшого числа піруетів. Музика не грала при цьому всьому ніякої ролі, чи радше виключно ролю помічну, другорядну: ритмічної основи. Ісадора Дункан почала творити нові шляхи танку власне починаючи від музики, бо вважала її основним для танку і найважнішим для нього чинником. Тільки з музики — твердила — може повстати танок, тільки у ній може він найти джерело свого надхнення. Застосовуючи цю теорію в практиці, Дункан творила свої танки — і в цьому дусі виховувала свої учениці і все нове танкове покоління — до великої, найглибшої музики великих творців: вона танцювала симфонії Бетговена, Шуберта, твори Шопена, цілі частини музичних драм Ваґнера... Захоплена культурою старої, клясичної Греції, шукала й находила вона і в її пробах інспірацію для своєї праці.

Ще й до нинішнього дня слава й значіння Дункан для танкового мистецтва ніким не перевищені і ввесь цей поступ, яким воно може пишатися в останньому 25-літтю, всі нові шляхи та можливости, які перед ним розкрились — все це має свій початок в діяльности та мистецькій спадщині Ісадори Дункан. А те, що вона зуміла звязати мистецький танок з доброю музикою, записало її імя золотими буквами і в історії музики.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Поза межами дійсности.

Дуже часто стрічаємо в нашому житті явища, яких ніяк не можемо витолкувати собі розумом. Торкається це передовсім до позагробового життя, себто тієї царини, яка завжди ще для нас замкнена, хоч і не перестає нас цікавити. Інша річ, що колись самі ми цю таємницю пізнаємо, усеж таки за життя приходимо над такими явищами до денного порядку, бо не завжди любимо над ними застановлятися. Зате залюбки слухаємо таких несамовитих історій, які проймають нас емоційним жахом...

ТАЄМНА ЗЯВА.

Було це на одному дворі в галицькому селі біля Чорткова. При столику зібралося чимало гостей, переважно тамошніх інтелігентів, так що крім пари господарів були там парох, лікар із сусіднього містечка та емеритований полковник. Гості вели між собою живу дискусію на вічно живу тему між лікарем та священиком: про метафізичне питання.

Лікар, до деякої міри недовірок, любив таку тему. Сеже доказував переконливо, що коли душа взагалі істнує, то по смерти губиться й повертається у щось таке, чого нема, і пропадає зовсім так, як ріка в морі. Парох, дуже схвильований, виказував на основі догм, що з душею діється по смерти саме навпаки; вона надалі задержує свою індивідуальність і, залишаючись собою, відповідає перед Богом за те, що робила на землі.

Хто зна, як була би закінчилася цікава дискусія, якби не прийшли люди із сусіднього села поза рікою, та не візвали священика до недужого. Парох схопився із свого місця, збираючись, куди взивав його обовязок, заявляючи на відході, що небаром повернеться, щоби „до решти висваритися з лікарем". Решта гостей далі бавилася безжурно, завела партію бріджа, а господиня подала чайок.

Минуло може півтора години. Раптом хтось застукав до дверей. До кімнати увійшов поволі парох. Із змоченої реверенди скапувала вода, залишаючи на доліві справжню калабаню. Приявні схопились із своїх місць. Стали сипатись від кожного питання: „Що сталося?" „Невже який випадок?" „Треба зняти мокру одежу!"

Священик не відповів нічого. Він підійшов скоро до лікаря й витягаючи до нього руку, з якої стікала вода, промовив: „Я прийшов тобі сказати, що це я маю слушність, а не ти". І нагло постать священика щезла у загадковий спосіб. Великі калабані води на дивані вказували, що зява була правдива.

Приявні оторопіли. Згодом вони довідалися, що човен, яким парох перепливав ріку, повертаючися від недужого, перевернувся й священик утонув, не вміючи плавати. Сталося це саме в той мент, коли в кімнаті господаря появилася його постать.

ПЕРЕД ОСТАННІМ ЛЕТОМ „ГІНДЕНБУРГА".

Юрба, яка зібралася на летовищі в Берліні, прийшла прощати подорожніх, що саме мали відлетіти „Гінденбургом". Наближалася хвилина відлету. Серед подорожніх звертала особливу увагу молода, пристійна жінка, незвичайно елегантна, що держала в руках китицю чудових рож. Мабуть дістала її від судженого, що саме стояв біля неї та сумовито вдивлявся їй увічі. Молодець давав їй на дорогу останні пересторогі, раз-у-раз цілуючи її дрібну руку.

Нараз на даний знак зібрана юрба метнулася до містка, бажаючи дістатися до кабін. Останнє „будь здоров" і молода жінка, замішавшися між юрбу одна з перших станула на містку. Дійшовши до дверцят ґондолі, востаннє відвернулася та посилаючи судженому цілунок рукою, мала вже поставити праву ногу на порозі ґондолі, коли раптом із її уст вилобувся несамовитий оклик „Олена!"... Була би повалилася вона на землю, якби не юрба, що іззаду її придержала. Счинилася метушня. Одні цікаві були довідатися, що такого скоїлося, інші тиснулися до ґондолі. Молода жінка бліда, наче полотно, за ніщо у світі не хотіла вернутися на місток, повторяючи раз-у-раз дрожачими устами: „Там стоїть моя, небіжка сестра Олена, та схрещеними руками боронить мені вступу до ґондолі. Не піду туди за ніщо у світі".

Даремне намагалися її переконати, що в ґондолі нема нікого, що інші подорожні безпечно входять до середини. Молода жінка вернулася на летовище, де суджений теж не настоював, щоби вона їхала. Сам почав її заспокоювати, переконуючи ніжно та пестливо, що їй небіжка запевно привиділася, що ціла подія є радше наслідком її буйної уяви. З уваги на рішучу заяву молодої жінки, що вона за ніякі скарби не поїде, відчепили місток, перестерігаючи її, що грошей за куплений білет їй не звернуть.

Молода жінка байдуже слухала всіх тих слів. Вона рада була, що не поїде. Тимчасом повітреплав відбився від землі. Він маєстатично колибався в повітрі над летовищем, коли оркестра грала німецький гимн. Тисячна юрба гляділа за велитенською птицею, на якій миготів до сонця срібними буквами напис „Гінденбург".

Молода жінка вернулася зі судженим домів, не розуміючи покищо, що чудом вирятувалася від неминучої смерти. Щойно згодом довідалася, яка доля постигла повітреплав підчас причалювання.

ЖІНКА З ПОРТРЕТУ.

Марія Федорчуківна, яка саме дістала на університеті диплом магістра фільософії, виїхала за запрошення своєї багатої товаришки до її фільварку на замок у Добрівлянах. Вона була дуже втішена, бо здавна мріяла про те, щоби хоч кілька днів побути в такому романтичному місці.

Їй визначили окрему гостинну кімнату, що находилася у крайній башті. Кілька днів перевела вона на відвідуванні старинних памяток та чудово-гарної околиці. Якось раз, забавившися з гостями, прибіцяла їм показати свій альбом із світлинами. Мерщій побігла сходами до своєї кімнати. Саме тоді був пізний вечір. Вона переходила крізь крутий, деревляний коридор. Крізь круглі вікна місяць кидав зеленкуваті блиски до середини. В цьому таємному світлі побачила Марія дивну постать, що без руху стояла на середині коридору. Була це жінка, одягнена в широку криноліну, з високою зачіскою, з якої спадали на обнажені груди білі кучері. Несамовита поява повернулася лицем до Марії. У світлі місяця можна було бачити її ніжне, кругле лице, рожеві та рівно викроєні уста й великі, чорні очі. Марія стояла, наче зачарована. Так гарного лиця вона досі не бачила. При тому не відчувала вона ніякого жаху. Навпаки: хотіла підійти ближче до таємної жінки. Одначе зява стала чимраз більше віддалюватися і згодом зовсім розплилася в місячному світлі. Марія, задумавшись, пішла до своєї кімнати. Взяла альбом і прочуняваши вже зі свого схвилювання зійшла назад до вітальні, не згадуючи нікому про подію, щоб не псувати гостям та господині настрою.

Раз якось товаришка намовила Марію піти до бібліотеки, де обі могли побачити чимало старих писем, книжок та місцевих літописів. Обі дівчини потонули серед цілої стирти пергамінів, коли нараз Марія відвернула голову та побачила портрет, що був задньою стороною припертий до стіни. Вона підійшла до портрету, відвернула його і скрикнула. Це був портрет тієї саміської жінки, яку вона бачила кілька днів тому в коридорі.

Товаришка почала її розпитувати про причину крику. Тоді Марія розказала про свою пригоду. Товаришка дивно посумніла. „Це зле" — сказала до Марії — „жінка, яка тобі показалася, не ворожить нічого доброго. Це моя прабабуня. За кожним разом, коли комусь появиться, приносить смерть, або нещастя".

І цим разом ворожба справдилася. Кілька днів пізніше помер нагло в самоходовій катастрофі стрий товаришки. **(ет.)**

Фільмова зірка шукає кухарки.

Під таким титулом появилося оголошення на шпальтах незвичайно поширеного льондонського щоденника „Дейлі Мейл". Тою людиною, яка шукала кухарки, була гарна зірка англійської фільми Ліліяна Тейлор.

До мешкання зірки зголосилось більше як 130 охотниць працювати в гарної пані. Згодом виявилось, що з того числа понад 100 дівчат не мало нічого спільного з господарською працею. Були це просто учениці і вбіжні пенсіонарки, які хотіли просто для почести працювати в кухні англійської зірки. Багато з них заявило одноголосно, що не фізична праця, ані варення, але бажання познайомитися з артисткою, пізнати всі її норови й забаганки, жести та поведінку — були головною причиною їхніх зголошень на кухарку. Дотепна акторка відіслала всіх дівчат знову до школи, заявляючи, що готова кожної суботи вчити їх і приготовлювати до майбутніх успіхів на срібнім екрані. На посаду кухарки приняла звичайну сільську дівчину зпід Ліверпулю.

КЛЮБ ЛЮДЕЙ ІЗ ГАРНИМ ПИСЬМОМ.

У Міляно заснували направду дивний клюб пань, що гарно пишуть. Ініціятиву до заложення того клюбу дав гурток зубожілої італійської аристократії, яка мала в Міляно своє пристановище. Графиня Марлі Фієрі опрацювала статут клюбу, до якого вписалося 23 особи. Як подає статут, нове товариство має виробити серед італійської інтелігенції замилування до гарного ручного письма. В добі, коли машини до писання викривили, або до деякої міри усунули ручне письмо, гурток італійських убогих аристократок хоче пропагувати давне ручне мистецьке писання.

ВЕСЕЛЕ.

ДОБРЯГА ПОЛІЦАЙ.

Один поліцай, що вертався пізно вночі зі служби, помітив у сінях якогось дому пияка.

— Що вам, не можете знайти своєї хати?

— Ні — звучала відповідь.

— А на котрому поверсі ви мешкаєте?

— Гіп... на першому.

Добродушний поліцай бере сердегу під руку та виводить його на перший поверх. Двері були відчинені, тому поліцай потручує пияка до середини та сходить на долину. В сінях побачив якогось ще більше пяного добродія:

— Ви де мешкаєте?

— На першому поверсі.

Поліцай, так як і за першим разом, узяв пияка під руки, повів на перший поверх та трунув крізь відчинені двері до середини. Коли зійшов на партер, побачив у сінях третього добродія у сильно підхмеленому стані, який жалівся, що не може потрапити до своєї хати. Сказав теж, що мешкає на першому поверсі.

Терпеливий поліцай і цим разом узяв його під руку, запровадив на перший поверх та найшовши напотемки отворені двері, попхав туди сердегу пияка.

Зійшовши до сіней побачив (що воно до біса?) знову якогось пияка. Підходить до нього, але пияк зривається і кричить:

— Тепер уже вам не вдасться... гіп... вивести мене на перший поверх та струнути до порожньої вінди!..

БРІДЖОВЕ НЕПОРОЗУМІННЯ.

Двох бріджістів умовляється, що підчас гри один другому буде показувати в який колір має вийти. В однім менті пан „Х." показує свому партнерові на серце. „У" виходить в кери і програє партію. По грі, коли оба опинилися на самоті, „У" робить свому партнерові докори, що ввів його в блуд.

— Ти стукнув себе в серце, отже я вийшов з кери і програв.

— Ти ідіот!! А що серце робить? пік... пік... пік...

ГАРНИЙ ДАРУНОК.

— Що ти дала свому чоловікові на уродини?

— Так багато, що він не може того нараз носити: два ковнірці.

ПРИВИЧКА.

— Чому пані Кружова ходить постійно до зубного лікаря, відколи вона стала вдовою.

— Це привичка з давнього подружнього життя: вона все мусить когось мати, щоб йому показати свої зуби.

КОНТРОЛЬОР СНУ.

— Пощо тобі папуги підчас сну.

— Я тому тримаю її, щоб мати контрольора, що я підчас сну говорю.

Японці заняли Паотінфу.

Домеї подає: Нині в год. 9.45 японські війська увійшли до Паотінфу.

ЛЕТУНСЬКІ НАПАДИ.

Японські літаки бомбардували вчора чимало місцевостей по всьому Китаю; м. ін. знищили вони протилетунську батерію в Кіянюїні та поважно ушкодили китайський воєнний корабель. У Сієнсієні (Гопей) кілька бомб упало на монастир Єзуїтів та на жіночий шпиталь. Товариство „Експортова Компанія“ просить брітійську амбасаду запротестувати проти бомбардування його понтону.

ЯПОНЦІ НАМАГАЮТЬСЯ ВИСАДИТИ ДЕСАНТ?

Як подає китайська телеграфічна аґенція, коло побереж Чекіяну помітили кілька японських воєнних кораблів та літаків, які мабуть пробуватимуть висадити вояків на сушу. Ще давніше японці намагалися зробити десант у пристані Лієнюн, відкіля виходить залізниця до Льонгай, але не вспіли цього зробити, хоча мали 4 воєнні кораблі та 20 літаків.

УСПІХ КИТАЙЦІВ.

На шляху зі Шангаю до Тачану китайські війська пішли на 10 км. вперед. Постійні японські наступи не дали висліду — японці не перервали ніде китайських становищ. Японській оф.ензиві так під Шанагем як і на півночі поважно перешкоджують дощі.

По широкому світі.

Бельгійські соціялісти на конгресі ухвалили вотум довіря урядові Ван Зеляндэ; на випадок його упадку вони домагаються, щоби премієром став соціяліст.

Румунський міністр промислу і торговлі Пон заявив, що всі чужинці, які поселилися після 1918. р. будуть мусіти покинути Румунію, щоб уможливити ународовлення господарського життя держави.

В Іраку новим шефом ґенерального штабу заіменували ґен. Шакіра Шах Бані, що має опінію англьофіла.

Італійську організацію молоді „Опера Національне Баліля“ зліквідовано; всі організації молоді обєднано в одну „Джіовенту Італіяно дель Літторіо“.

Австрія не кандидуватиме до Ради Ліги Націй, як це твердили деякі часописи.

З Малярської вистави.

СЕВЕРИН БОРАЧОК.

У „Союзі Пластиків“ осінній сезон почався виставою „чотирьох“: є ними — Борачок, Мікула, Тесар і Яль. Хоч сама вистава не дає чогось незвичайного — причиною тут безперечно брак одноцілости і майже тотожний стиль усіх чотирьох — імпресіоністичний, з усякими відхилами в бік експресіонізму чи поантилізму, всеж вистава цікава для нас тим, що маємо змогу на ній зустріти знову „старого“ знайомого Борачка.

Борачок старий „капіст“. Так назвали групу краківських мистців, що свого часу зірвала із старими мистецькими засобами і за новими зах.-европейськими зразками пішла в напрямку сутомалярських прикмет. Кольор і площина, зорґанізована ним, мають у їх малюнках перше і найважніше значіння. Вже імпресіоністи, такі, як Пісарро, а передусім Ренуар надали барві зовсім самостійне значіння, незалежне від рисунку, що цупко обрисовував форми і забарвлював їх потім фарбою. Та вони виходили з того, що нпр. листя на дереві ділає на нас не так своєю формою, як мінливістю і цілою скалею тонів, незалежних від обрису. Ті малярі навчили саме нас вражливости на найменші кольорові вібрації, навчили нас справжньої і сутевої вартости малярства — гармонійної насолоди барвою.

Пейзажі, композиції, фіґури Борачка зовсім у цьому стилі. Під легко накладеною, немов посіченою фарбою чуємо, що мистцеві не чужа й композиційна підбудова, а чистота гарячих рожево-зеленьо-жовтих барв приємно вражає в порівнянні з неохайними і брудними малюнками, які так часто бачимо на виставах. Єдиний закид, що його можнаб зробити мистцеві, це те, що він не старається вийти поза коло раз осягнених здобутків. Признаймо, що його малюнки зразкові у своєму стилю, але подібні він малював уже кілька років тому. Надхнення не слід використовувати так, як просто технічного хисту при ланцюговій продукції автомобільного підвоззя.

С. Г.

„Клюб демократії“.

У Варшаві повстав організаційний комітет „Клюбу Демократії“ під проводом проф. унів. д-ра Міґуловича. Подібний організаційний комітет повстав теж у Кракові під проводом полк. Вояковського і б. сенатора Сенка. Такі комітети мають повстати і в інших центрах Польщі.

В інтерву на тему створення табору цього клюбу проф. Міґулович м. ін. сказав: „Будуччина належить до демократичного табору. Маємо могутній людовий рух, могутній робітничий рух та інтеліґенцію. Процес кристалізації демократичного табору є структурним процесом.“

Воєвода Юзефський уступає?

У звязку з останіми подіями на Волині знову виринули поголоски про уступлення волинського воєводи. Скільки правди в цих поголосках — годі знати, хоч треба зазначити, що вони вийшли зпоміж людей, зближених до воєводи Юзефського. Противники воєводи твердять, що урядування на Волині воєводи вже от от скінчиться, бо, мовляв, він вів „занадто українофільську політику“.

—o—

Еміґраційні справи.

ОСТОРОГА В СПРАВІ ЕМІҐРАЦІЇ ДО ФРАНЦІЇ.

Загальні часописні вістки про еміґрацію до якоїсь країни дуже часто стають причиною небажаних еміґраційних явищ. Таке є тепер з еміґрацією до Франції. Появилася вістка, що Франція має спровадити з Польщі 5 тисяч робітників до праці в копальнях і вже деякі повіти охопила попросту еміґраційна гарячка. Десятки людей приходить до Львова, обходить усі бюра, редакції і годі їх переконати, що нічого на річи нема. Масово теж приходить письменні запити.

Подаємо до відома, що єдино можливий сьогодні спосіб виїзду до Франції на заробітки — це поіменне запотребування або контракт праці. Цього роду документи видає французький уряд лише для рідних робітників. Збірних запотребувань тепер нема, а якщо вони є, то обіймають дуже мале число робітників. Зрештою в кожному випадку збірного запотребування рішає Міністерство Суспільної Опіки, і воно визначує, звідки брати робітників. Воно в порозумінні з Фондом Праці вибирає повіти, у яких має відбутися рекрутація і кандидати з інших повітів не входять у гру. Зокрема коли йде про копальняних робітників, то з засади всіх їх беруть лише з промислових округ і те, що хтось уже був у Франції та працював у копальні, не грає ніякої ролі.

Подаючи це до відома зацікавленим у виїзді до Франції, звертаємо увагу, що всякі приїзди до Львова в цій справі є безпредметові.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО БРАЗИЛІЇ ПРИПИНЕНА.

Недавні загострення при видаванні віз для еміґрантів до Бразилії, як також обмеження транспортів на поодинокі бразилійські кольонії, припинили цілковито еміґрацію до Бразилії.

Опираючись на інформаціях просто із Бразилії, Еміґраційний Синдикат повідомляє, що ця акція не спрямована виключно проти еміґрації з Польщі, але пристосовувана також до еміґрації з інших країв. З огляду на час виборів нового президента бразилійської республики не можна сподіватися, щоби справа еміґрації до Бразилії була управильнена перед січнем 1938 р. Попри це бразилійський уряд приготовляє новий іміґраційний закон, який з огляду на витворену ситуацію не може бути скоро ухвалений.

Не зважаючи на ті перепони, всеж таки виїзд родин на кольонії в обмеженій кількости буде допущений.

ПАРАҐВАЙСЬКІ ВІЗИ.

Параґвайський консуль повідомив Еміґраційний Синдикат, що буде давати транзитові візи під умовиною, що: 1) виїзджаючий буде мати пашпорт з відповідною візою того краю, куди він їде; 2) до подання будуть долучені всі документи, потрібні для одержання візи; 3) виїзджаючий зложить у консуляті письменне зобовязання, що не задержиться довго в Параґваю; 4) заплатить кошти візи у висоті 23.75 зол.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.**

— **Позір Личаківська дільниця!** З днем 1. жовтня ц. р. відкривається при філії В. Муз. Інституту ім. М. Лисенка при вул. Крупярській 15 (домівка Рідної Школи) наука сольо-співу. Ближчі інформації в канцелярії філії — кожного дня від 3—7, крім понеділка і четверга.

— **В доповненні до комунікату про отворення Християнського Інтернату** для студіюючої молоді у Львові подаємо до відома: Місячна оплата: 1) за мешкання враз із сніданням зол. 18; 2) за мешкання зі сніданням і вечерою зол. 30, 3) за мешкання зі сніданням, обідом і вечерою зол. 50. Прохання в справі прийняття до згаданого Інтернату треба вносити на адресу Управи, вул. Супінського ч. 21, із зазначенням, на котрий рід приміщення з трьох вище поданих прохаючий рефлектує. Повне удержання в Інтернаті залежить від вистарчальної кількости зголошень, тому прохаємо спішитись зі зголошеннями.

— **Мистецька вистава.** Живою атракцією в салях Европейського готелю є все ще мистецька вистава Т-ва прихильників мистецтва, яку публика повитала з великим признанням. Дві збірки праць Брон. Рихтер-Яновської (Краків) і Мартина Кіца (Львів) та гарно згармонізований загальний сальон, де виступають визначні львівські малярі і графіки, є для видців джерелом небуденних естетичних переживань. У виставі беруть участь: З. Альбіновська-Мінкевичева, І. Глязнер (Бельсько), М. Гавзнерова, А. Кляр, Кратохвіля-Відимська, Г. Лянґ, Р. Лотоцький, М. Опольська, І. Труш та інші. Вистава триває щодня в годинах 9—19. Ґрупи і прогульки мають знижки.

— **З мухи зробили вола.** Як звідомляє ПАТ, в присілку Суха Ліщина біля Боднарова станиславівського повіту згорів не костел, але деревляна капличка, що находилася в будові. На місце приїхав станиславівський воєвода ґен. Паслявський і прибічив місцевому будівельному комітетові помогти матеріяльно до докінчення будови. Поліція шукає за винуватцями здогадного підпалу, але досі не арештувала нікого.

— **Летунська катастрофа** скоїлася минулої ночі під Львовом. Розбився літак, на якому два офіцири робили вправи. Летуни вратувалися при помочі летунських парашутів.

— **Звільнення від 10-хвилинних вправ.** М-ство освіти ствердило, що 10-хвилинні руханкові вправи дають часто некорисні висліди з причини невідповідних умовин у багатьох вселюдних і середніх школах. Тому зарядило, щоб ц. р. вправи відбувалися лише в тих школах, які мають відповідні умовини. Рівночасно м-ство поручило вчительству шкіл усіх степенів і типів, щоб кляси та робітні підчас шкільних занять були відповідно провітрювані. Підчас провітрювання повинна бути перерва у праці, щоб молодь могла свобідно відпочати та випростувати все тіло.

— **Хто виграв на льотерії.** 50.000 зол. на ч. 34396. 10.000 зол. на ч. 105280 106986 134045 175247. 5.000 зол. на ч. 34805 80335. 2.000 зол. на ч. 4362 15313 15975 33059 33898 42708 4407 58908 65875 68215 72223 79728 89732 92646 99379 105000 169041 177332 194168 188600 192212. 1.000 зол. на ч. 5556 19120 22042 22144 21501 27976 30334 30625 38528 44264 46274 50682 55937 58990 64864 73780 75417 81237 82489 83172 88255 88914 91247 98857 99536 109288 110032 121953 127102 131641 155518 163588 181804 192763.

— **Дві церковні книги зі Скита** (Манявського) є в церкві в с. Маняві. Хоча священник говорив одній прогульці, що в цій церкві нема нічого зі Скиту, але проф. Мих. Кіт знайшов у дяківській лавці 2 книги (з яких дяки співали над гробом гетьм. Виговського) з написом одного почерку: „Еклезія Манявіензіс" і в одній книзі на долі на кількох картках записку: „Сію книгу купи Раб Б. Григорій Проданъ... Оддасть въ храм Прстои Богородици Покрови за отпущеніє гриховъ. Дѣялося в монастиру Скиту (отже монастир звався лише Скит, опісля додали Манявський, бо біля с. Маняви) за игумена Ієромонаха Серафима стго Собору Скитского нащо одручає... ахто би смѣлъ (слово з околиць Супрасля) оукрасти альбо отдалити от цкві той проклятъ... октября дня 4 (рік мабуть αφμα). Виходить, що церква в Скиті мала празник (відпуст) на Покрови, а не на св. Івана; тепер є в Скиті відправа 1 раз у році на св. Івана. — **М. М.**

— **Відпустка львівського воєводи.** Львівський воєвода д-р Альфред Білик почав від 24. ц. м. чотиротижневу відпустку.

— **Ошуканці за кратами.** Львівська поліція арештувала Яна Качона, який на спілку зі Семеном Боярчуком з Радехова влаштував при вул. Личаківській ч. 9 „бюро посад", яке поправді займалося посередництвом у подружжях. Розуміється, що „посередництво" зводилося до ошуканства і натягання легковірних жінок на гроші. Оба спільники опинилися за кратами. Крім того арештовано Юліяна Котоанча з Винник, що увихався між безробітними і здирав із них гроші, обіцюючи їм заняття, службу та посади.

— **Жертва покутного лікування.** До шпиталю в Жовкві привезли у безнадійному стані 26-літню Олену Кучер, яка дістала зараження крови наслідком недозволеного заходу і незабаром померла. Справою занялася поліція.

— **За кусничок носа.** Перед дрогобицьким судом станув 31-літній Мечислав Ярема, колишній судовий урядовець, а тепер асекураційний агент, обвинувачений за те, що в травні ц. р. підчас суперечки зі своєю нареченою Оленою Олексій відрізав їй ножиком до голення кусник носа. На розправі оправдувався, що наречена зраджувала його і тому покарав її, щоби не подобалася нікому. За те дістав рік вязниці і має заплатити 200 зол. за біль і лічення. Панна Олена домагалася за свій ніс більше, бо 1.334 зол.

— **Крівавий відпуст.** Підчас відпусту в селі Трофанівці коломийського повіту дійшло до бійки у звязку з особистими порахунками. В часі одної бійки застрілено з кріса Петра Грицюка з Трофанівки. Підчас дальших бійок тяжко ранено Івана Пернаровського, який опісля помер у шпиталі, і Дмитра Семенчука. Арештовано кілька осіб.

— **Краєва хроніка.** На залізничій лінії Львів-Стрий біля стації Глинна Наварія вискочив із шин і перевернувся один вагон товарового потягу, затарасовуючи шлях. Подорожні мусіли в цьому місці пересідати. — На ярмарку в Надвірній якийсь злодій вирвав з рук інкасента одної станиславівської фірми Безема течку з готівкою 1200 зол. і серед юрби пропав без сліду. — В Чернятині пов. Городенка 25-літній Михайло Стецюк постріляв тяжко з револьвера 17-літню Анну Григорук і 23-літнього Мих. Фрачкова, яких відставлено до шпиталю. Стецюк укривається перед поліцією. — На весіллі у Звенигороді пов. Бібрка Іван Рибак пробив ножем на смерть Андрія Головатого. — Самбірський суд присяжних засудив на 8 літ вязниці Петра Бандуру, господаря з Ольшаника, за вбивство своєї жінки. — Василя Мушинського в Синевідську Вижньому побили тяжко якісь два люди, так що його в безнадійному стані відставлено до шпиталю.

— **Незвичайний ювилей галицьких німців.** Справді гарний ювилей святкувала громада галицьких німців, які хоч розсіяні невеличкими групками серед чужонаціонального моря, зуміли такий довгий час вдержати свій пресовий орган, тижневик, поставлений на відповідному рівні. „Остдойтше Фольксблят" — така назва цього німецького тижневика — виконував за ввесь час свого існування незвичайно важку і просто муравлину працю; бо вдержати в національній свідомости малі острівчики німецьких поселенців, здебільша рільників — це справді нелегке завдання. Нелегке воно ще й тому, що передвоєнна польська адміністрація дуже радо бачила національну асиміляцію німецьких поселенців і тому зусилля „Остдойтшес Фольксблят-у" зустрічались із не дуже прихильним наставленням тієї адміністрації. Всеж таки маючи такий культурний елемент, яким були німецькі поселенці, теперішньому ювилятові вдалося успішно повести працю. Що поодинокі острівці німецьких поселенців не потонули — це перш усього заслуга того часопису, що саме недавно видав своє ювилейне число з нагоди 30-ліття свого існування.

— **За погрози свідкові.** Підчас процесу 43 українців у Луцьку мав зізнавати як свідок, Леонід Шклярук проти одного з підсудних Бориса Пашкевича. Один із поліційних агентів повідомив прокуратора, нібито він підслухував, як із Шклякуком розмовляв батько підсудного Бориса Пашкевича Леонід і загрозив Шклярукові, що на нього видадуть присуд смерти та застрілять члени української тайної організації коли він буде зізнавати в некористь його сина Бориса. Прокуратор приказав арештувати Леоніда Пашкевича. Небаром у цій справі відбудеться судова розправа в окружнім суді у Луцьку.

— **Окремі лавки для жидів.** До варшавської шкільної кураторії напливають масові скарги від жидівських організацій тому, що в багатьох вселюдних і середніх школах на провінції й у самій Варшаві вводять окремі лавки для жидів. В цій справі їде до міністерства освіти жидівська делегація.

— **Трансакція окраденого зі злодіями.** В одному варшавському бюрі кольпортажі газет украдено дві машини до числення вартости 2.000 зол. Власник бюра довідався, що до крадежі причинився колишній його помічник Шермахер і запропонував йому зворот украдених машин за винагородою 450 зол. І справді після зложення окупу злодій звернув йому машини. Поліція арештувала Шермахера, ствердивши, що він має за собою вже кілька таких „інтересів", а крім того потягнули до відповідальности власника бюра за те, що входив у трансакції зі злодіями.

— **Пожежі.** В Сандовичах пуласького повіту згоріло 28 мешкальних домів, 56 господарських будинків, багато худоби, рільничого знаряддя і т. п. У вогні, що повстав наслідком необережности попікся смертельно 6-літній хлопець. — У Дрогичині грубешівського повіту жертвою пожежі стало 12 господарств. — На Поліссі було в одному дні 16 пожеж. — В містечку Висоцьку пішло з димом майже 11 громадян. — Біля Олтуша згоріло 25 гектарів ліса.

— **Маєтки без власників.** В місті Білостоці є 43 реальностей, яких власники в часі війни пропали без вісти, не залишивши спадкоємців. Тепер ті реальности переходять на власність державного скарбу.

— **Грабунковий напад на лікаря.** До кабінету лікаря д-ра Ґершевського у Тчеві прийшов якийсь мужчина і коли всі клієнти вийшли, зголосився з болем голови. Лікар оглянув його і написав рецепту, а тоді „пацієнт" добув нагло револьвер, сказав, що є бідний і крикнув: „Гроші або смерть!" Лікар вийняв спокійно портфель, в якому було 20 зол., зняв з руки годинник і дав усе те бандитові, який вклонився і швидко вийшов. Вправді д-р Гершевський пробував заалярмувати крізь вікно другого поверху людей, але серед вуличного гамору і гуркоту возів ніхто його не чув. А тимчасом бандит утік.

— **Шукають за Левоневським.** Провідник ратункової експедиції, що глядає за Левоневським, Шевелев заявив, що час, пригожий для ратункової акції, вже дуже короткий. Від 26. ц. м. на бігуні зачинається полярна ніч. Глядання будуть вестися на невеликому просторі в промірі 150 км. на 88 ст. 35' ширини і 120 ст. західної довжини. Там повинен находитися літак Левоневського. На багатьох островах архипелягу Франца Йосифа влаштовано провізоричні рятункові стації, на випадок катастрофи з літаками експедиції Шевелева.

— **Совітський промисл нищить машини.** Орган народнього комісаріяту тяжкого промислу „Індустрія" нарікає на кепський стан машин, що викликує застій у продукції. Це наслідок несовісних і лихих ремонтів. У деяких фабриках машини спочивають по 16—27 днів у місяці. В донецькому басейні в липні стояло бездільно 500 машин. Вони псуються передчасно через варварську експльоатацію. Подібна справа в хемічному промислі, де ремонт машин взагалі не істнує. До передчасного зуживання машин причиняється рух стахановців, які дбають тільки про рекордові норми продукції, а не про машини. Тим дасться пояснити відраза фабрик до ремонту машин.

— **Жалібні Масариківські марки і листівки.** У Празі на Градчанськім замку почтовий уряд Х. зладив почтову печатку з приводу смерти президента Масарика з написом: „Прага, 10. Град. Т. Ґ. М. 14. IX. 1937 Жалоба Чехословаччини" Цією печаткою перебивали три дні жалібні листівки, що їх висилали ті, які бажали поклонитися тлінним останкам пок. президента Масарика.

— **Ріжні вістки.** В Сан Франціско величезна пожежа знищила частину магазинів „Стандард Ойль Комп." Вибухи великих збіринків ропи потрясали цілим містом і перемінили вулиці в море вогню. — Знаменитий італійський письменник Габріель д'Анунціо став головою італійської академії на місце, опорожнене після смерти сен. Марконія.

Останні вісти.

ПОЛК. КОЦ НА АВДІЄНЦІЇ В ПРЕЗИДЕНТА МОСЦІЦЬКОГО.

Президент Мосціцький приняв нині шефа Обозу Зєдночення Народовего полк. А. Коца.

ДИМІСІЯ ВІЦЕМІНІСТРА СВІТАЛЬСЬКОГО.

З Варшави повідомляють, що в найближчих днях покине імовірно своє становище віцеміністр фінансів Фердинанд Світальський, який обійме мабуть становище комісарського президента Познаня, на місце полк. Венцковського, який дістане номінацію на ґенер. директора фабрики ваґонів Цеґельського в Познані.

Нема сумнівів, що зміна на становищі віцеміністра скарбу є наслідком недавнього процесу проти головачів міністерства фінансів.

ЯПОНІЯ ДАЛІ „КАРАТИМЕ" КИТАЙ.

Японське міністерство війни вияснило сьогодні, що здобуття Паотінфу є закінченням першого етапу японських операцій у Півн. Китаю. Одначе тому, що не зважаючи на дотеперішні поразки Китай зовсім не виявляє охоти змінити своєї протияпонської політики, японські військові кола подвоять свої зусилля, щоб відповідно покарати Китай. Дальші операції будуть скермовані на полудне від Паотінфу.

МУСОЛІНІ ВИЇХАВ ДО МІНХЕНУ.

Мусоліні виїхав нині в год. 12.30 окремим поїздом, який складається з 9 вагонів до Мінхену.

ПОЛІЦІЯ ВІДНАЙШЛА ЖІНКУ ГЕН. СКОБЛІНА.

Авас подає, що урядовці поліції стрінули недалеко вул. Деля Фесандері п-ю Скоблін, яка вчорашнього дня щезла без сліду рівночасно з Мілером і своїм мужом. Паню Скоблін відвели до дирекції поліції.

Дописи.

ДОЛИНА.

Село Мізунь Старий на допомогу студентству. Культурно-освітні і господ.-економічні установи та їх службовики села Мізуня Старого, долинського повіту, доцінюючи належно велику ролю українського студентства в українському національному житті тепер та в майбутньому, з невимовною радістю повитали достаточне уконституювання Комітету допомоги студентству та складають на цю ціль свої скромні датки (в зол.): кооп. „Український Нар. Дім" 25, кружок Р. Ш. ім. гетьм. І. Мазепи 10, кружок „С. Г." 10, читальня „Просвіти" в присілку Пшеничник 5, чит. „Просвіти" з прис. Кропивник 3, Безділь Теодор 3, Гладун Михайло 2, Клим Павло 2, Куруц Михайло 2, Микулак Михайло 2, Пилипчук Іван 2, Хомин Іван 2, Винник Василь 1. Крім того кооп. „Український Нар. Дім" деклярує на цю ціль постійний місячний датток у квоті 5 зол. Вище згадані установи та їх службовики горяче кличуть усі нац. установи, головно кооперативи, піти негайно за їх прикладом. Не допустім, щоб наше студентство животіло в злиднях або покидало студ…

але негайно хочби й найскромнішими датками створім постійний фонд на їхню допомогу. Одинока і єдино правильна допомога українському студентству в рувах українського громадянства!

РУДКИ

Похорон штундистки з перешкодами. У Ваньковичах рудецького повіту є коло 40 штундистів на 600 душ всього населення. В сусіднім селі Болозва Долішна є 12 штундистів також на 600 душ населення. Штундисти цілковито не цікавляться народними справами, хоч в обох селах живуть самі українці та працюють такі установи, як чит. „Просвіти" кр. „Рідної Школи", споживча кооператива, хор, амат. гурток і т. д. Штундисти запалені сектанти, вірують лише в св. Письмо, а відкидають св. Тайни, церкву, обряди, хрест, хоругви, які називають „ідолами". Тому два роки померла у Ваньковичах дитина штундиста і щойно за інтервенцією старости і жандармерії дала громада кусник громадського пасовиська далеко від села на їх цвинтар, бо ціле село виступило проти того, щоб штундистів хоронили на кат. цвинтарі. Цього року померла жінка штундиста в Болозві. Люди знов не допустили похоронити її на цвинтарі і померлу похоронили на її власному полі. Дня 18. ц. м. померла в Болозві дівчина, донька провідника штундистів. Вона ходила до школи з братом на науку гр.-кат. релігії. Брат лишився завзятим католиком, а дівчину родичі перетягнули на штунду, хоч староства не повідомляли про зміну віроісповідання. А що люди не дозволили знову в Болозві похоронити її на цвинтарі ані в сусідстві цвинтаря, то 20. ц. м. повезли небіжку два кільометри до Ванькович, щоб похоронити її на штундистськім цвинтарі. Та кількасот (пів села) людей вийшло з села і не пустили фіри з домовиною до Ванькович. Коли два місцеві постерункові не помогли, щоб небіжку запровадити на місце вічного спочинку, задзвонили з двора до Рудок, звідки приїхав комісар поліції з 5 постерунковими. Тимчасом зробилась була тяганина, домовину люди викинули з воза на землю... Та комісар зробив лад і штундистку похоронили на їх цвинтарі. Але ваньківські люди відгрожуються, що небіжку відкопають з гробу і викинуть під претекстом, що вона з чужого села. Поліція поставила сторожу в селах і 21. ц. м. арештувала двох парубків з Ванькович, а 22. ц. м. ще кільканадцятьох селян молодих і старих, навіть жінок.

ЖОВКВА.

Повітові обжинки в Жовкві. Дня 19. вересня ціла Жовківщина жила під знаком „Сільського Господаря". Назначені на той день обжинки перемінилися у величаву селянську маніфестацію. З самого ранку надтягали групи селян і селянок у народній ноші, з граблями, косами, серпами і всякими господарськими приладдями. Все громадилося біля церковці Св. Тройці, де наші оо. декани (о. Пастернак, о. Павлюх М. та о. Мухнацький Я.) стали до відправи торжественного соборного Богослуження в асисті двох оо. ЧСВВ як дияконів. Співав жовківський хор. По відправі Служби Божої посвячено вінці принесені в дари представникові централі „Сільського Господаря". Відтак дуже гарну, достосовану до хвилини проповідь виголосив о. шамб. Погорецький Омелян. По вислуханні проповіди уформувався похід, на чолі якого йшли делегати центральних та повітових установ і гості. За ними під такт 4 орхестр промаширувала коло 5-тисячна маса зорганізованого селянства. Похід своєю оригінальністю був для Жовківщини досі невиданою новиною і зробив дуже приємну несподіванку не тільки своїм глядачам, але й чужим, що масово виллягли на вулицях міста. В поході можна було оглядати живу історію розвитку селянської культури від найдавніших часів, кінчаючи на нинішній добі, за ними йшли сівачі, борони, женці, жниварки, косарі, пляшети і всякого роду прилади до управи рослин. Далі була алегорія — земля, з символікою багатства Жовківської Землі, яку представила по вказівкам проф. Буцманюка Ю. п. О. Волинціана в товаристві дівчаток у народніх строях — все це на прибраному у цвіти возі. Окремою групою промаширували плянтатори цикорії, яких найбільше прибуло із Замочку. Великою несподіванкою була гарна реклама пекарні п. Цюропайловича, яку він представив на прибраній зеленню возі-площадці враз зі своїм персоналом та великим рекламовим печивом. Вершком зацікавлення і веселости тішилася „делегація" світу рослинного (цикорія, буряк, картопля, капуста) та звіринного, як корова, бугай, веприк, когут і курка, які, розложившись на тягаровому авті „Суспільного Промислу", своєю оригінальністю та помисловістю викликували загальну веселість у всіх видців, які витали їх живими оплесками, бо такого в Жовкві ще не бувало. Дальше маширували читальні „Просвіти", за ними йшли мальовничі ряди кружків „Союзу Українок", опісля к. 300 душ Хліборобського Вишколу Молоді, вкінці за своїми гостями, як властиві господарі цього свята, йшли поважним кроком кружки „Сільського Господаря", господині і господарі. Кількісно тут найкраще представлявся Волнець і Мокротин. Господарську імпрезу Жовківщини звеличали численні делегати центральних та повітових установ і гостей. Голова Краєвого Т-ва „Сільський Господар" п. Мирон Луцький при співі обжинкових пісень відібрав вінці від кружків „Сільського Господаря", отворив показ хліборобських плодів Жовківської Землі (триває від 19. до 23. IX. включно) та зложив привіт господарям, який присутні приняли з одушевленням. Відтак промовили: від РСУК посол З. Пеленський, від У. П. С. посол д-р Роман Перфецький, від Маслосоюзу інж. Яовик, від Суспільного Промислу інж. С. Павлик, від Матірнього Т-ва „Просвіта" і від філії „Просвіти" в Жовкві д-р Романків Іван, від ПСК в Жовкві дир. Дорота І., від філії „Союзу Українок" п. Пеленська Марія, від Пов. Кружка „Рідної Школи" о. Байрак Вит., від філії „С. Г." Львів п. Фур, дир. Р. М. в Ременові. Відтак відчитано численні письменні привіти з краю та з загранниці. Гучними оплесками принято привіт від Т-ва „Просвіта" в Ужгороді та від Українського Технічного Господарського Інституту в Подєбрадах. Після того в легкій, але повчальній формі складали привіти „делегати" від світа рослинного та звіринного, що їх публика вислухала з надзвичайною увагою. В тих привітах порушено найважніші хиби при управі рослин чи годівлі звірят. Голова філії „Сільського Господаря" закінчив ту велику та вдатну імпрезу подякою численним делегатам і гостям, а господарів взвав до твердої праці, щоб у слушний час справити ще кращі обжинки. Всю програму імпрези передавано мегафонами, які випозичено з Східних Торгів у Львові та які безкорисно інсталювала фірма Брит і С-ка в Жовкві. Цим способом дано змогу вислухати докладно привіти не тільки всій масі на площі, але й людям за площею. Підчас перерви надавано плити українських пісень, як теж рекламовано наші фірми кооперативні та приватні. Всі учасники були дуже вдоволені своєю імпрезою і певно довго будуть про неї говорити. **Очевидець.**

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Іванна Блажкевич: **ОПОВІДАННЯ.** Ілюстрації Мих. Фартуха. Діточа Бібліотека, ч. 8. за серпень 1937. — Стор. 68, 16°.

Теофіль Коструба: **ПРЕСВЯТА БОГОРОДИЦЯ ЦАРИЦЯ УКРАЇНИ.** Наклад Марійського Т-ва Молоді. Львів 1937. Стор. 36, 16°.

Вано Кавтарадзе: **НА ПУТЯХ К КОНФЕДЕРАЦИИ КАВКАЗА.** Варшава 1937. Друкарня П. Шведе, вул. Варецька 9.

Т. Якимчун: **СВІТЛОННИК.** Париж 1937, стор. 222

ЖУРНАЛИ.

LE MOUVEMENT ANTIALCOOLIQUE DES UKRAINIENS, par B. Halaytchouc. — Видання Товариства „Відродження", Львів.

NASZ WYRAZ, miesięcznik literacko-artystyczny młodych. Kraków, sierpień—wrzesień 1937, R. IV Nr. 5—6.

МУЗА: „Королева танку".
ПАКС: „Проважена" і „Ординат Міхоровський".
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Під твоїм чаром".
РАЙ: „Королівський вальс".
СВІТ: „Оонр на продаж" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Чарівниця зі Салему", і ревія.
ТОН: „Рамона".
УТІХА: „Пострах опери", ревія „Арабські авантури".
ХИМЕРА: „Зрадник" (уперше у Львові).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Каринтія"
Вертерзе — Гмінд — Озіяхерзе.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 25. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.30 „Бабське літо" осінні пісні, 19.15 Квінтет, 22.30 Танк. музика, БУДАПЕШТ 17.30,18.00 Сальон. музика, 19.05 Мадярські нар. пісні у супр. циг. орх., 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Нар. мельодії, 19.10 Концерт військ. орх., 21.40 Соната на віол. і форт., ф-дур Р. Штравса, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Мельодії і ритм. розр.концерт, 19.00, 20.00 Концерт: орх. скр., КОШИЦІ 17.40 „Польська кров" оп. Недбаля (фрагм.), 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 21.00 Джез, ПРАГА 17.55, 18.00 „Чорний павук" оп. Сутермайстера, 19.20, 20.00 Концерт військ. орх., 20.35, 21.00 „Винозбори" оп. Недбаля, РАДІО Парі 19.15 Вірменські пісні у вик. Мізір-Любаль, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ісабо" оп. Масканія.

Неділя, 26. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Італ. музика, 18.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 „Дер Вільдшіц" оп. Льорцінга, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Сальон. музика, 17.00 Сольо на тарогато, 19.00 Форт., ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 15.40 Смичк. квартет, 18.00 Віденські перли, вес. муз. авд. 19.35 Спів, Таубер сопр., 20.05 Веселі мельодії. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Весела авд. для дітей, 14.30 Мадярська нар. музика, 22.30 Танк. музика, КОШИЦІ 16.00 Концерт військ. орх., 18.00 Для Закарпаття, 19.10 Циг. музика. МІЛЯНО 17.00, 18.00 „Вондер Бар" оп. Качер-Фаркаш-Герлега, ПРАГА 17.00 Сальон. квартет, 20.05, 21.00 Галевий концерт, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви, РИМ 20.40, 21.40 22.00 Розр. музика, 21.00 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 25. вересня 1937.

6.15—7.10 Ранішня авд., 8.00 Для шкіл, 11.15 Співаймо пісеньки, 11.40 Е. Герман: Циганська суіта, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. деннки, 12.15 Охорона овочевих дерев перед шкідниками, 12.25 Орхестра мандол., 14.0, 15.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр Уяви для дітей: „Казка про тисяченогого" з муз. іл., 16.30 Пісні: меносопр., форт., 16.50 Італ. образці, 17.50 У борах Цісни, 18.00 Суспл. гутірка, 18.05 Невідомі симфон. твори, 18.25, 18.50, 19.40 Актуальна гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45, 19.50 Спорт, 19.00 Нар. музика, 20.00 „Осінь" словно-муз. авд., 20.45 Веч. денник, 20.55 Хліборобська преса, 21.05 Передвоєнні сальон. вальси та пісеньки, спів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика; у перерві в год. 23.10 „Снобе" монольог.

Неділя, 26. вересня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03—8.37 Ранішня авдиція, 8.35 гр. пл., 8.45 Що я бачив у Познанщині, 9.00 День залізничника (промова мін. Ульриха), 11.00 Музика для всіх із гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Вересень у львів. театрі, 13.10 Розр. концерт; у перерві коло год. 14.00 „Обезпечення" скеч, 14.00 Новеля Сенкевича, 15.00 Хорн, 15.30 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Свято виноозборів у Чорткові та Заліщиках, Музика з гр. пл. Фіз. виховання це здоровля села, 16.30 Курпівські пісні, хор, капеля, 17.00 Театр Уяви: „Мандрівник і любов" комедія Поль Морана, 17.38 Репортаж із життя, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, музика спів; у перерві коло год. 18.55 „У столиці нової Португалії", 20.00 Концерт солістів: спів, 20.35, 21.40, 21.41 Форт., Спортові вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Заліщинна чорта" на основі Неп. Камінського написав Я. Маєн, з муз. іл., 22.00 Скрипк. реситель Марі Марко, 22.20 Пісні у вик. Е. Бендера (бас) у супр. форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. муз.

Радіокутик.

ОПЕРА З 1818 РОКУ.

Дня 27. п. м. в годині 21.00 Львів запродукує оперу „Чаромисл" Карла Курпінського. Автор написав цю оперу в 1818 році і в пьомуж році виставив її в Народовому Театрі у Варшаві. Текст до опери подав Курпінському А. Сулковський, видатний тоді артист і автор багатьох творів. Зміст опери романтично-фантастичний. Характеристичним моментом в музичній структурі цього твору є арія, якої текст заповідає форму „орації", добре нам знану з опер Монюшка. Музика „Чаромисла" має всі прикмети своєї доби. Всеж є в ній чинники польської народньої музики, а саме мельодії, ритмів, навіть гармонії.

Прекрасна стара опера буде без сумніву цікавою авдицією для радіослухачів.

ЖІНКА І ПРИЯМАЧ У ФРАНЦІЇ.

Недавно запав в одному з париських судів сенсац. засуд, який стверджує, що замужня жінка не має права набувати радіового апарату на кредит. Зміст цього засуду не є вигідний для купців, які на випадок закупу жінкою приймача на оплати, мусять довідуватися, чи клієнтка є мужатка і чи має на заключення такої трансакції дозвіл свого мужа на письмі.

НЕ СПІЗНЮВАТИСЯ З ОПЛАТОЮ РАДІОАБОНАМЕНТУ.

Міністер Почт і Телеграфів встановив 1 проц. кари загаєння за незаплачену в терміні оплату радіоабонаменту. Тим то у власному інтересі абонамент треба платити точно.

БІРЖА.

Львів 24. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·28. 88·85, Доляри американські 5.30·00, 5.27·50, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·02—291·30, Франки фр. 18·30—17·80, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти англ. 26·27—26·11, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·40, Кор. дан. 117·29—116·45 Кор. норв. 131·93—130·95, Корони шв. 135·38—134·40, Ліри італ. 23·10—22·30, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 125·00 — 121·00, Шилінги австр. 98·00—96·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 126·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·60, 55·40, 55·88, 4 поз. інв. 1 ем несот., 2 ем. 68·75, серія 82·75, 5 задіżн. 58·00, 4 прем. дол. 38·13, консол. 58·25, 58·50, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·00, Цукор 35·50, Вугодь 26·25, 26·05, Ліпьноп 53·50, Моджеїв 9·75, Островець 26·20, Габербуш 42·50,

Львів, 23. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. льоко вагон стація заладування.

Пшениця одн.	27·20—28·20
Пшениця зб.	26·50—27·50
Жито 1 штанд. (військ. відб.)	22·25—23·00
Жито зб.	20·75—21·75
Ячмінь пашн.	18·00—18·50
Ячмінь 640	18·50—19·00
Ячмінь 680	19·00—19·50
Овес легко задош.	17·50—18·00
„ незадош.	19·50—20·00
Кукурудза жовта	23·50—23·75
Кукурудза червона	24·50—24·75
Ріпак	57·50—58·00
Вика темна нового збору	16·00—17·00
Вика сіра	15·00—16·00
Насіння льону	44·00—45·00
Гречка	16·00—16·20
Коноплянe сім'я	34·00—34·50
Соняшникове сім'я	36·00—36·50
Просо	16·00—16·50
Фасоля Корона руч. виб. з міш.	52·00—53·00
„ Гізен „ „	40·00—41·00
„ Шмальцівка „ „	30·00—31·00
„ Цукрівка „ „	27·00—28·00
„ Краса рафована	23·00—24·00
„ Біла (дляфбонен) раф	24·00—25·00

Пшениця подорожіла на 25 сот. Тенденція на загал легко звишкова.

ЗМІНА ЧИСЛА ТЕЛЄФОНУ ЗБІЖЕВОГО ВІДДІЛУ. ТЕЛ. 274-52.

Для справнішого телеф. порозуміння з Кооп. Союзами заінстальовано сьогодні в бюрі збіж. відділу окремий телефонічний апарат для замісцевих розмов. Тому просимо від сьогодні лучитися в справі збуту збіжжа і фасолі тільки телефоном ч. 274-52. **Центросоюз.**

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 24 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·90 зол.
1 кг. експорт. зачет . .	2·90 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	4·30 зол.

Тенденція слаба на масло й молоко на яйця звишкова.

МЕШКАННЯ

СТУДЕНТКУ або урядничку прийме самітна на спільне мешкання. Адреса в Адміністрації „Діла". 1-3

ДО ВИНАЙМУ покій з бальконом й кухнею, соняшний, Бічна Дороги Любінської 8. Сигнівка Мала, напроти крамниці „Рольнік"— дім інжиніра. 1712 1-2

СТАНЦІЯ для студенток (тів). Умовини догідні. Личаківська 21, І. п. двері 6. 1668 2—2

КУПНО - ПРОДАЖА

КАМЕНИЦЯ нова, триповерхова, недалеко середмістя, дохід річний 10.350, довг Банку Господарства 12.000, ціна 95.000.

КАМЕНИЦЯ нова двоповерхова, околиця Листопада, довг 9.000, вклад 25.000.

ВІЛЛЯ нова, 4 кімнати кухня, комфорт, город, при трамваю, довг 5.000, вклад 17.000 — **продасть** бюро Андрія Савки, площа Бернардинська два. 1674 3-3

ФОРТЕПІЯН першорядний 7¹/₄ продам на догідних умовинах. Райковський, Фрідріхів ч. 10. 1663 16-20

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

СЕПАРОВАНА (абс. гімн.), молода, пристійна, з готівкою 30 тисяч золотих, у матримоніяльній цілі пізнає лагідного, пристійного мужчину на вищому становищі до літ 34. Першенство мають лікарі та адвокати з готівкою до 10 тисяч. Неанонімові листи до „Діла" під „Ніоба". 1713 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНТЕЛІГЕНТНА господиня - куховарка негайно потрібна до ведення великої кухні у виховній установі. Прохання з умовинами і порученнями вносити до Адміністрації „Діла" під „Інтелігентна господиня". 1715 1—2

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена париським моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає вписи, ціни низькі — **Львів, Оссолінських 12.** 1518 11-14

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 6—15

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новини дитячої, жіночої і мужеської галянтерії купите найдешевше в коп. „Базар" у Львові, Руська 3. 9-7

ГОДИННИКИ Омега, Тіссо, Цима, дешево у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів Академічна 2, Готель Жоржа. Годинникарсько-ювилерські робітні. 1707 2-10

КОВДРИ переробляю в однім дні за 3.50 Вирібня ковдер, Кентшинського 4. 1568 4-5

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.